

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Πανδημία & Ρητορική:

Πολιτικοί λόγοι του Ομοσπονδιακού Προέδρου της Γερμανίας

Frank-Walter Steinmeier κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19

Μετάφραση DE-EL και Σχολιασμός

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

Βασιλείας Μπακογιάννη

Ξ2017145

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ:

Δρ Γεώργιος Κεντρωτής, Καθηγητής

Δρ Σταυρούλα-Παρασκευή Βράιλα, Διδάσκουσα

Κέρκυρα, Ιανουάριος 2022

Η παρούσα σελίδα είναι σκοπίμως κενή.

Στους γονείς μου,
στα αδέρφια μου,
στους φίλους μου,
που στηρίζουν άοκνα κάθε μου βήμα

Πανδημία & Ρητορική:
Πολιτικοί λόγοι του Ομοσπονδιακού Προέδρου της Γερμανίας
Frank-Walter Steinmeier κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID–19
Μετάφραση DE-EL και Σχολιασμός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Abstract	6
Περίληψη	7
Πρόλογος	8
1.Μεταφράσματα	9
1.1 Πρώτο Μετάφρασμα	9
1.2 Δεύτερο Μετάφρασμα	12
1.3 Τρίτο Μετάφρασμα	16
2. Πρωτότυπα	24
2.1 Πρώτο Πρωτότυπο	24
2.2 Δεύτερο Πρωτότυπο	26
2.3 Τρίτο Πρωτότυπο	29
3. Σχολιασμός	36
3.1 Εισαγωγή	36
3.2 Επικοινωνιακό πλαίσιο	37
3.3 Κειμενικός Τύπος & Λειτουργίες	40
3.4 Σκοπός Κειμένου–Πηγή & Σκοπός Κειμένου–Στόχος	41
3.5 Κατηγορίες Μεταφραστικών Προβλημάτων	41
3.5.1 Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης	42
3.5.2 Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης	43
3.5.3 Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης	44
3.5.4 Κειμενοϊδιομορφικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης	45
4. Επίλογος	47
Βιβλιογραφικές αναφορές	49

Abstract

The spread of the COVID–19 pandemic has caused abruptly an unprecedented crisis in the global social, economic and political scenes. As a consequence of the pandemic, new realities have risen up and, reasonably, political discourse and rhetoric could not remain unaffected. Instead, they changed in order to listen to their people, gain their trust and, ultimately, manage the pandemic. German political discourse has made a 180-degree turn and now presents the politician as sender and responsible for protecting the people's health. Federal President, Frank-Walter Steinmeier, addresses to his citizens as an equal, uses a parental tone like a father figure, focuses on their psychological and physical health as well as values and ideals such as solidarity and compassion. He shows that he is fully aware of the peoples' situation and the needs that have arisen and shares their pain. Therefore, both German and global political discourse have changed their structure, style and content in order to show empathy towards the people.

Keywords: political translation, German political discourse, political rhetoric, pandemic, COVID–19, speech by Frank-Walter Steinmeier, President of the Federal Republic of Germany, former German Foreign Minister.

Περίληψη

Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 προκάλεσε εξαπίνης πρωτόγνωρη κρίση στο παγκόσμιο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Ως επακόλουθο της πανδημίας διαμορφώθηκαν νέα δεδομένα και όπως είναι λογικό ο πολιτικός λόγος και η πολιτική ρητορική δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν ανεπηρέαστοι. Άλλαξαν πορεία πλεύσης προκειμένου να αφουγκραστούν τους πολίτες, να κερδίσουν την εμπιστοσύνη τους και τελικά, να διαχειριστούν την πανδημία. Ο γερμανικός πολιτικός λόγος κάνοντας μια στροφή 180 μοιρών, προβάλλει πλέον τον πολιτικό-πομπό ως αρμόδιο για τη υπεράσπιση της προστασίας της υγείας των πολιτών. Ο Ομοσπονδιακός Πρόεδρος, Frank-Walter Steinmeier, μέσα από τους λόγους του απευθύνεται στους συμπολίτες του με παραινετικό ύφος, σαν μια δεύτερη πατρική φιγούρα και εστιάζει στην ψυχολογική και σωματική υγεία των πολιτών του, καθώς και σε αξίες και ιδανικά όπως η αλληλεγγύη και η συμπόνια. Παρουσιάζεται έχοντας πλήρη επίγνωση της κατάστασης του λαού και των αναγκών που έχουν προκύψει και συμμερίζεται τον πόνο τους. Τόσο ο γερμανικός όσο και ο παγκόσμιος πολιτικός λόγος μετέβαλαν τη δομή, το ύφος και το περιεχόμενό τους για να δείξουν ένα πρόσωπο ενσυναίσθησης απέναντι στον λαό.

Λέξεις-κλειδιά: πολιτική μετάφραση, γερμανικός πολιτικός λόγος, πολιτική ρητορική, πανδημία, COVID-19, ομιλία Frank-Walter Steinmeier, Πρόεδρος Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας Γερμανίας, πρώην Υπουργός Εξωτερικών Γερμανίας.

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε από τη Βασιλεία Μπακογιάννη, προπτυχιακή φοιτήτρια του τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022. Μέλη της Επιτροπής Εποπτείας συνετέλεσαν ο Καθηγητής Γεώργιος Κεντρωτής ως πρώτος επιβλέπων και η Ακαδημαϊκή Υπότροφος Δρ. Σταυρούλα-Παρασκευή Βράιλα ως δεύτερη επιβλέπουσα. Η εργασία αποτελείται από τη μετάφραση και τον σχολιασμό τριών ομιλιών του Frank-Walter Steinmeier, Ομοσπονδιακού Προέδρου της Γερμανίας σχετικά με την εξέλιξη της πανδημίας COVID-19 κατά το διάστημα από τις αρχές Δεκέμβρη 2020, όπου είχε ήδη καταγραφεί ένας χρόνος από το ξέσπασμα της πανδημίας έως και τις 18 Απριλίου 2021, δύο εβδομάδες μετά το καθολικό Πάσχα. Οι συγκεκριμένες τρεις ομιλίες επιλέχθηκαν έπειτα από ενδελεχή μελέτη με σκοπό να εξετασθεί συγκριτικά και να καταγραφεί η συντονισμένη μεταστροφή στην πολιτική ρητορική που επιλέγει να απευθυνθεί ο Γερμανός Πρόεδρος εν μέσω πανδημίας. Παράλληλα, το θέμα της εργασίας πραγματεύεται μία από τις σοβαρότερες κρίσεις της σύγχρονης παγκόσμιας ιστορίας, καθώς ο κορονοϊός ταλανίζει και δοκιμάζει τις αντοχές ολόκληρης της ανθρωπότητας και καλεί για αλληλεγγύη και ενότητα. Ακολουθεί η παράθεση των μεταφρασμάτων των ομιλιών, τα πρωτότυπα κείμενα, καθώς και ο μεταφραστικός σχολιασμός.

1.Μεταφράσματα

1.1 Πρώτο Μετάφρασμα

11 Δεκεμβρίου 2020

Βερολίνο, Προεδρικό Ανάκτορο (Schloss Bellevue)

Η πρώτη «συγκέντρωση πολιτών»¹ ζωντανής μετάδοσης για συζήτηση με τον Ομοσπονδιακό Πρόεδρο της Γερμανίας, Frank-Walter Steinmeier², σχετικά με την εξέλιξη της πανδημίας COVID-19.

Μια δια ζώσης συγκέντρωση πολιτών στο Προεδρικό Ανάκτορο, μια συζήτηση, μια συνάντηση γύρω από ένα τραπέζι, αυτά ισχύουν και πραγματοποιούνται σε μια Δημοκρατία. Θα ήθελα πραγματικά να μπορούσα να σας καλέσω να παρευρεθείτε αλλά η πανδημία του κορονοϊού αποτελεί τροχοπέδη στη συνάντησή μας. Μια τηλεδιάσκεψη εξάλλου δεν θα καταφέρει ποτέ να αντικαταστήσει μια δια ζώσης συζήτηση. Ωστόσο, σήμερα πρέπει να αξιοποιήσουμε προς όφελός μας την τεχνολογία για να καταφέρουμε να συναντηθούμε.

¹ [Σ.τ.Μ.]: Στις 11 Δεκεμβρίου 2020, ο Frank-Walter Steinmeier, «συναντήθηκε» μέσω τηλεδιάσκεψης με επτά πολίτες για μια πρώτη συζήτηση, η οποία επικεντρώθηκε στην τότε κατάσταση της πανδημίας και στις απόψεις τους για τις εξελίξεις στη χώρα. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να θέσουν τις ερωτήσεις και τους προβληματισμούς τους στη συζήτηση και να λάβουν επιτόπου απαντήσεις. Το παρόν κείμενο αποτελεί τα πρώτα εννιάμισι λεπτά της ομιλίας του Προέδρου. Το κλίμα που επικρατεί και ο λόγος του Προέδρου υποδηλώνουν την κρισιμότητα της κατάστασης, τονίζουν τη συμπόνια του και περνούν το μήνυμα της αλληλεγγύης και της εμπιστοσύνης στις πολιτικές αποφάσεις. Αξίζει να σημειωθεί, ότι τη συγκεκριμένη περίοδο η γερμανική κυβέρνηση στην προσπάθειά της να αναχαιτίσει το δεύτερο κύμα της πανδημίας έθεσε τη χώρα σε μερικό lockdown, σε καθεστώς περιοριστικών μέτρων ήδη από τις αρχές του Νοεμβρίου 2020. Μάλιστα, τη συγκεκριμένη ημέρα της ομιλίας η Γερμανία κατέγραφε πολύ υψηλά ποσοστά κρουσμάτων 27.217 και 503 νεκρούς με μ.ό. της τότε τελευταίας εβδομάδας 427 νεκρούς από τις αρχές Δεκέμβρη.

² [Σ.τ.Μ.]: Γεννήθηκε στο Detmold της Γερμανίας στις 5 Ιανουαρίου 1956. Ξεκίνησε τις σπουδές του στη Νομική στο Πανεπιστήμιο Justus Liebig του Γκίσεν το 1976. Το 1980, σπούδασε επίσης πολιτικές επιστήμες και κατέχει διδακτορικό δίπλωμα πάνω στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της αστεγίας. Αποτελεί μέλος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας (SPD) και στο πρόσφατο παρελθόν διετέλεσε μεταξύ άλλων ως υπουργός Εξωτερικών (2005-2009 και 2013-2017) και ως αντικαγκελάριος της Γερμανίας (2007-2009). Σήμερα, ασκεί τα καθήκοντα του Ομοσπονδιακού Προέδρου από τον Μάρτιο του 2017.

Ελπίζω να έχετε καθίσει αναπαυτικά και να βρίσκεται ένας καφές δίπλα σας. Σας ευχαριστώ πολύ για τη σημερινή σας παρουσία!

Η ενημέρωση για την κατάσταση του λαού σε άλλες χώρες, όπως λ.χ. στις ΗΠΑ είναι συνήθως μια ομιλία του Προέδρου. Αλλά σήμερα δεν θέλουμε να υιοθετήσουμε κάτι αντίστοιχο. Η κατάσταση της χώρας αντικατοπτρίζεται κυρίως από την κατάσταση των πολιτών της. Ακριβώς γι' αυτό δεν θα μακρηγορήσω. Τουναντίον, σήμερα, θέλω να αδράξω την ευκαιρία για να ακούσω από εσάς τους ίδιους, τι ακριβώς σας απασχολεί. Τι βιώνετε αυτές τις μέρες, αυτές τις εβδομάδες, αυτούς τους μήνες. Η κατάσταση στη Γερμανία είναι κρίσιμη, καθώς καθημερινά καταγράφουμε μεγάλο αριθμό κρουσμάτων και πολλούς νεκρούς. Είναι προφανές, πρέπει να καταβάλλουμε μεγαλύτερη προσπάθεια!

Πώς αισθάνεστε λοιπόν; Πόσο πολύ ανησυχείτε για την υγεία σας; Έχει αλλάξει αυτό κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων, έπειτα από τη δραματική αύξηση των κρουσμάτων; Τι επιπτώσεις σας έχουν προκαλέσει οι περιορισμοί στην ποιότητα της δημόσιας και προσωπικής σας ζωής, στη δουλειά και στην καθημερινότητά σας; Τι σας ανησυχεί και τι σας κάνει να ελπίζετε;

Με κάποιους από εσάς γνωρίζομαστε προσωπικά, με κάποιους μάλιστα έχω συναντηθεί στο παρελθόν και με τους υπόλοιπους η πανδημία αποτελεί προς το παρόν τροχοπέδη για μια δια ζώσης συνάντηση. Εργάζεστε σε τομείς που δέχονται ασφυκτική πίεση αυτές τις εβδομάδες, σε σχολεία και γηροκομεία, σε εστιατόρια, ξενοδοχεία και σε πολιτιστικά κέντρα. Κάποιοι μάλιστα, προσφέρετε εθελοντικά τις υπηρεσίες σας σε συνανθρώπους μας που απειλούνται περισσότερο εξαιτίας της πανδημίας. Γνωρίζω ότι μερικοί για προσωπικούς λόγους, επηρεάζεστε ακόμη περισσότερο.

Και τώρα να μου επιτρέψετε να απευθύνω ένα εξίσου θερμό καλωσόρισμα και σε όλους εσάς, αγαπητές και αγαπητοί μου συμπολίτες, που μας παρακολουθείτε αυτή τη στιγμή σε απευθείας μετάδοση. Αδημονώ να ακούσω τις ερωτήσεις σας!

Σας καλώ να μοιραστείτε μαζί μας καθετί που σας ανησυχεί, τι διαταράσσει την προσωπική σας ηρεμία και τι είδους στήριξη περιμένετε από τους συμπολίτες μας αλλά και από τους πολιτικούς.

Θέλουμε να ακούσουμε τη δική σας οπτική γωνία, να μην αισθάνεστε ότι αντιπροσωπεύετε στην προκειμένη μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Εξάλλου, δεν χρειάζεται να μιλάτε εξ ονόματος κάποιας ομάδας ή ενός συγκεκριμένου επαγγελματικού

κλάδου, μας ενδιαφέρει να μιλήσετε για το πως νιώθετε εσείς οι ίδιοι. Αυτό που μετράει για εμάς είναι οι δικές σας εντυπώσεις και εμπειρίες. Θα προσπαθήσουμε να τα εξετάσουμε όλα μετέπειτα για να σχηματίσουμε μια συνολική εικόνα. Και αυτός είναι και ο βασικός λόγος που σας κάλεσα.

Θα ήθελα να συναντηθούμε ξανά τον Ιανουάριο για να δούμε, πως θα είναι η κατάσταση ενάμιση μήνα αργότερα και τι εξελίξεις θα έχουμε. Έπειτα, πρέπει να εξετάσουμε και να δούμε, τι λειτούργησε; Τι πήγε καλά; Τι πρέπει να βελτιωθεί άμεσα;

Η πανδημία όπως αποδεικνύεται, δεν υπακούει στο μέχρι πρότινος σταθερό status quo. Χιλιάδες διαγνώστηκαν θετικοί αυτές τις μέρες σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Χιλιάδες δίνουν μάχη για τη ζωή τους στις μονάδες εντατικής θεραπείας των νοσοκομείων. Εκατοντάδες χιλιάδες συνάνθρωποί μας πεθαίνουν. Μέρα με τη μέρα.

Η κατάσταση χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά κρίσιμη. Πίσω από κάθε θάνατο υπάρχει η τύχη αυτού του ανθρώπου, υπάρχει η οικογένειά του, υπάρχουν οι φίλοι που θρηνούν το αγαπημένο τους πρόσωπο. Η σκέψη μας βρίσκεται πλάι σε όλους αυτούς τους συγγενείς. Συλλογιζόμαστε τους ασθενείς, εκείνους που βρίσκονται στο κρεβάτι του νοσοκομείου και που υποφέρουν από σοβαρά συμπτώματα. Συλλογιζόμαστε ακόμη, όλους τους εργαζόμενους που υπηρετούν το σύστημα υγείας μας, που καταβάλλουν κάθε προσπάθεια και κάνουν τα αδύνατα δυνατά καθημερινά για να σώσουν ζωές!

Αλλά, όταν επίσης καθημερινά δεκάδες χιλιάδες νοσούν από κορονοϊό, όταν καθημερινά εκατοντάδες πεθαίνουν εξαιτίας του κορονοϊού, τα περιστατικά αυτά κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου! Αποτελεί λοιπόν επιτακτική ανάγκη να εντείνουμε ακόμη περισσότερο την προσπάθειά μας στον αγώνα για την καταπολέμηση της εξάπλωσης της πανδημίας! Πράγμα, που δεν θα μπορούσε να μην τηρηθεί και στις πολιτικές αποφάσεις. Είμαι σίγουρος, ότι θα καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια και έτσι πρέπει να γίνει. Αλλά φυσικά, το ίδιο ισχύει και για τις ατομικές μας δράσεις. Ο καθένας και η καθεμία οφείλει να σκεφτεί σοβαρά. Ας αναρωτηθούμε, τι μπορώ να κάνω για να αποτρέψω την περαιτέρω εξάπλωση του ιού; Πώς μπορώ να προφυλάξω ακόμη περισσότερο τον εαυτό μου και τους άλλους;

Γνωρίζω πολύ καλά τις δυσκολίες των περιορισμών, ειδικά τώρα, την περίοδο πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Όμως, παρ' όλες τις δυσκολίες, δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για εφησυχασμό. Τους τελευταίους μήνες αποδείχτηκε, ότι χάρη στις συλλογικές προσπάθειες της παγκόσμιας επιστημονικής κοινότητας κατέστη πλέον δυνατή η ανάπτυξη εμβολίων, τα

οποία μάλιστα περνούν από διαδικασία έγκρισης και σύντομα θα είναι διαθέσιμα. Ωστόσο, παρά την ελπίδα για την έγκριση των εμβολίων, ο ιός θα εξακολουθεί να караδοκεί. Αποτελεί, λοιπόν, αδήριτη ανάγκη να προσπαθήσουμε με πιο έντονο αίσθημα αλληλεγγύης και ενσυναίσθησης. Γι' αυτόν τον λόγο σας καλώ· τους προσεχείς μήνες ας κρατήσουμε τις απαραίτητες αποστάσεις. Ας παραμείνουμε συνετοί στα μέτρα και αλληλέγγυοι. Έτσι θα έχουμε κάθε λόγο να ελπίζουμε, ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί στις αρχές του επόμενου έτους.

Υποσχέθηκα να μην μακρηγορήσω με το καλωσόρισμα. Με χαρά, ήρθε η ώρα να συνομιλήσω μαζί σας!

1.2 Δεύτερο Μετάφρασμα

11 Απριλίου 2020

Βερολίνο, Προεδρικό Ανάκτορο (Schloss Bellevue)

Διάγγελμα³ του Ομοσπονδιακού Προέδρου της Γερμανίας, Frank-Walter Steinmeier προς τους Γερμανούς πολίτες σχετικά με την κατάσταση της πανδημίας COVID-19.

Καλησπέρα αγαπητές και αγαπητοί μου συμπολίτες!

Σε λίγες ώρες ξημερώνει Πάσχα. Έξω, η φύση ζωγραφίζει το τοπίο με τα άνθη της κι εμείς λαχταρούμε να βγούμε να το απολαύσουμε και να συναντηθούμε με τους αγαπημένους μας ανθρώπους, την οικογένεια και τους φίλους μας.

Πράγματι, έτσι συνηθίζαμε. Και αυτό ίσχυε μέχρι πρότινος. Αλλά ειδικά φέτος όλα είναι εντελώς διαφορετικά. Μας πονάει πολύ που πρέπει να σταματήσουμε να επισκεπτόμαστε τους γονείς μας. Ραγίζει η καρδιά των παππούδων και των γιαγιάδων που ούτε το Πάσχα δεν μπορούν να αγκαλιάσουν τα εγγόνια τους. Και πολλά άλλα ακόμη έχουν αλλάξει φέτος. Δεν υπάρχει πια εκείνο το χαριτωμένο, ζωηρό πλήθος στα πάρκα και στις καφετέριες. Και πολλοί

³ [Σ.τ.Μ]: Η ομιλία εκφωνήθηκε μια μέρα πριν το καθολικό Πάσχα 2020. Τη συγκεκριμένη ημέρα δεν είχαν καταγραφεί νεκροί, ενώ ο αριθμός των κρουσμάτων ανερχόταν στα 2.737.

από εσάς, δεν θα πραγματοποιήσουν τις πολυπόθητες διακοπές τους. Οι ιδιοκτήτες εστιατορίων και ξενοδοχείων δεν θα έχουν ένα δυνατό ξεκίνημα της σεζόν. Και οι πιστοί δεν θα μπορούν να προσευχηθούν μαζί. Γιατί για όλους μας ελλοχεύει ο κίνδυνος της εκκωφαντικής αβεβαιότητας του τι μέλλει γενέσθαι.

Από όλες τις κατανυκτικές ημέρες του Πάσχα, κατά τη διάρκεια της λαμπρής εορτής της Ανάστασης, όταν οι Χριστιανοί σε όλον τον κόσμο γιορτάζουμε τη νίκη της ζωής επί του θανάτου, ταυτόχρονα πρέπει να περιορίσουμε τις δραστηριότητές μας, ώστε η ασθένεια και ο θάνατος να μην υπερισχύσουν της ζωής.

Πολλές χιλιάδες άνθρωποι έχουν φύγει από κοντά μας. Ακόμα και στην ίδια μας τη χώρα. Όπως και στο Μπέργκαμο, στην Αλσατία, στη Μαδρίτη, στη Νέα Υόρκη και σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου. Οι εικόνες μάς κάνουν να δακρύζουμε. Ο θρήνος μας είναι ανείπωτος για όλους όσους χάνουν τη μάχη με τη ζωή, ολομόναχοι. Η σκέψη μας βρίσκεται στους συγγενείς τους που δεν μπορούν να τους αποχαιρετήσουν όλοι μαζί για τελευταία φορά. Ευγνωμονούμε τους άοκνους σωτήρες που εργάζονται στο σύστημα υγείας. Όσο κι αν η ζωή μας ανατράπηκε, αγωνιούμε για όλους, όσους πλήττονται δριμύτατα από την επέλαση της πανδημίας, όσους είναι άρρωστοι ή μένουν μόνοι, όσους κυριεύονται από αβεβαιότητα και ανασφάλεια για το μέλλον της δουλειάς τους, της εταιρείας τους· όσους είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, καλλιτέχνες, όλοι όσοι βλέπουν το εισόδημά τους να χάνεται, αγωνιούμε για τις οικογένειες, για τις μονογονεϊκές οικογένειες που ζουν στα στενά διαμερίσματα δίχως μπαλκόνι και κήπο.

Η πανδημία μάς αποδεικνύει, ότι είμαστε πράγματι τρωτοί. Ίσως πιστεύαμε για πολύ καιρό, ότι είμαστε άτρωτοι, ότι μπορούμε να κάνουμε τα πάντα ακόμη πιο γρήγορα, να φτάσουμε ολοένα και πιο ψηλά, ολοένα και πιο μακριά. Και κάπως έτσι εγκλωβιστήκαμε σ' αυτήν την πλάνη. Ωστόσο, αυτή η κρίση μάς αποδεικνύει περίτρανα πόσο δυνατοί είμαστε και που ακριβώς μπορούμε να στηριχτούμε!

Νιώθω δέος απέναντι στον άθλο που κατάφερε να πετύχει η χώρα μας τις τελευταίες εβδομάδες. Αλλά εξακολουθεί ακόμη να εγκυμονεί ο κίνδυνος. Ωστόσο, ήδη από σήμερα είμαστε σε θέση να δηλώσουμε με βεβαιότητα, ότι ο καθένας από εσάς έχει αλλάξει ριζικά τη ζωή του και ακριβώς για αυτόν τον λόγο ο καθένας από εσάς έχει σώσει ζωές και θα συνεχίσει να σώζει ακόμη περισσότερες καθημερινά.

Είναι πραγματικά αισιόδοξο το γεγονός, ότι η πολιτεία αναλαμβάνει τώρα ακόμη πιο δυναμικά δράση για να αντιμετωπίσει την κρίση· μια κρίση, η οποία δεν ανταποκρινόταν σε κανένα προηγούμενο σενάριο. Ζητώ επίσης από όλους σας να συνεχίσετε να δείχνετε εμπιστοσύνη, διότι όλοι οι κυβερνώντες τόσο σε Ομοσπονδιακό όσο και σε Κρατιδιακό επίπεδο έχουν επίγνωση της τεράστιας ευθύνης που φέρουν.

Όμως το τι μέλλει γενέσθαι ή πότε και πώς μπορούν να χαλαρώσουν οι περιορισμοί, δεν είναι αποφάσεις που εξαρτώνται μόνο από την κρίση των πολιτικών και των ειδικών. Αντίθετα, η λύση βρίσκεται στο χέρι μας, μέσω της υπομονής και της πειθαρχίας μας και ειδικά τώρα, λόγω του Πάσχα είναι ακόμη μεγαλύτερη πρόκληση!

Ο άθλος, να καταφέρουμε να πειθαρχήσουμε στα μέτρα όλους αυτούς τους μήνες, δεν είναι επειδή μια αόρατη, ισχυρή δύναμη μάς κουνά το δάχτυλο και μάς επιβάλλει να συμμορφωθούμε. Πειθαρχούμε στα μέτρα, επειδή είμαστε μια ζωντανή Δημοκρατία με υπεύθυνους πολίτες! Μια Δημοκρατία στην οποία εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, ακούγονται επιστημονικά τεκμηριωμένες απόψεις και αποτελέσματα, πρωτεύει η λογική και έτσι, πράττουμε το σωστό. Μια Δημοκρατία στην οποία κάθε ζωή μετράει και για την οποία ο καθένας και η καθεμία κάνει τη διαφορά. Από τον νοσηλευτή μέχρι την καγκελάρια⁴, από την επιτροπή των ειδικών επιστημόνων μέχρι τους εμφανείς και αφανείς ήρωες της κοινωνίας που βρίσκονται πίσω από το ταμείο του σούπερ μάρκετ, στο τιμόνι των λεωφορείων και των φορτηγών, στον φούρνο, στο χωράφι ή στην αποκομιδή των απορριμμάτων.

Αυτήν τη στιγμή τόσοι πολλοί από εσάς υπερβαίνουν εαυτόν! Σας ευχαριστώ από καρδιάς γι' αυτό!

Και βέβαια δεν ξεχνώ πόσο πολύ νοσταλγούμε όλοι την επιστροφή στην κανονικότητα! Αλλά τι ακριβώς σημαίνει αυτή η επιστροφή στην προκειμένη; Ότι απλώς επιστρέφουμε το συντομότερο δυνατό στην παλιά μας ρουτίνα και στις παλιές μας συνήθειες;

Όχι, ολόκληρος ο κόσμος μετά από αυτό θα διαμορφωθεί διαφορετικά. Πώς θα μοιάζει; Αυτό φυσικά εξαρτάται από εμάς! Ας παραδειγματιστούμε όλοι από τις καθημερινές, καλές και άσχημες εμπειρίες που αποκομίζουμε καθημερινά μέσα από αυτή την κρίση.

Πιστεύω, ότι τούτη τη στιγμή βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Και αυτή η κρίση μάς δείχνει ήδη τον δρόμο που μπορούμε να ακολουθήσουμε. Ποιος θα είναι αυτός; Να

⁴ [Σ.τ.Μ.]: Αναφέρεται στην Angela Merkel, πρώην καγκελάρια της Γερμανίας πριν την εκλογή του Olaf Scholz.

νοιάζεται ο καθένας μονάχα για τον εαυτό του και να κάνει τα πάντα για να επιβιώσει; Ή να επικρατήσει το προσφάτως αφυπνισμένο αίσθημα της ανιδιοτέλειάς μας και να προστατέψουμε ο ένας τον άλλον και την κοινωνία μας; Θα εξακολουθούμε να διατηρούμε αστείρευτη δημιουργικότητα και προθυμία για βοήθεια; Θα παραμένουμε σε επαφή με τον ηλικιωμένο γείτονα που βοηθήσαμε με τα ψώνια του; Θα συνεχίζουμε να δείχνουμε στην ταμία και στον διανομέα την εκτίμηση που τους αξίζει; Και τελικά θα θυμόμαστε, όταν τελειώσει η πανδημία, πόσο σπουδαίο και ουσιαστικό έργο επιτελούν οι άνθρωποι της πρώτης γραμμής, στον τομέα της περίθαλψης και της φροντίδας, όσοι εργάζονται σε επαγγέλματα που είναι ταγμένα στην κοινωνία, όσοι εργάζονται σε παιδικούς σταθμούς και σε σχολεία; Θα θυμόμαστε άραγε πόσο μεγάλη αξία έχει το έργο τους για εμάς; Επίσης, όσοι ανταπεξήλθαν στην κρίση, θα συνδράμουν για να ορθοποδήσουν και εκείνοι που επλήγησαν περισσότερο; Και τέλος, ψάχνουμε να βρούμε το φως στο τούνελ ενωμένοι, σαν μια γροθιά ή επιζητούμε την απομόνωση και πορεύομαστε με αποξένωση και αλλοτρίωση;

Ας μοιραστούμε, λοιπόν, όλη την επιστημονική γνώση και τις έρευνες, ώστε να μπορέσουμε να εξασφαλίσουμε γρηγορότερα εμβόλια και θεραπείες. Ας ενώσουμε τις δυνάμεις μας για να σχηματίσουμε μια παγκόσμια συμμαχία, ώστε να διασφαλίσουμε ότι ακόμη και οι αναπτυσσόμενες χώρες, οι χώρες που είναι πιο ευάλωτες θα έχουν εξίσου πρόσβαση σε εμβόλια και θεραπείες. Όχι, η πανδημία της COVID-19 δεν έχει σημάνει πόλεμο. Δεν συγκρούονται έθνη εναντίον άλλων εθνών, ούτε στρατιώτες εναντίον άλλων στρατιωτών. Η πανδημία αποτελεί μια τεράστια δοκιμασία, μια τεράστια πρόκληση της ανθρωπιάς μας. Αναδύει στην επιφάνεια τον χειρότερο και τον καλύτερο εαυτό των ανθρώπων. Ας δείξουμε, λοιπόν, ο ένας στον άλλον τον καλύτερο μας εαυτό!

Και σας ζητώ να το εφαρμόσουμε και στην Ευρώπη! Η Γερμανία δεν μπορεί να βγει ισχυρή και υγιής από την κρίση αν και οι γείτονές μας δεν είναι επίσης ισχυροί και υγιείς. Αυτή η μπλε σημαία⁵ κυματίζει για κάποιον λόγο. Τριάντα χρόνια μετά τη Γερμανική Ενότητα⁶, 75 χρόνια μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, εμείς, οι Γερμανοί δεν καλούμαστε απλώς να επιδείξουμε αλληλεγγύη στην Ευρώπη. Αποτελεί χρέος μας να το κάνουμε!

⁵ [Σ.τ.Μ.:] εννοεί τη σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα 27 αστέρια που συμβολίζουν τα κράτη-μέλη της.

⁶ [Σ.τ.Μ.]: Η «Γερμανική Ενότητα ή Επανένωση» ήταν ο δρόμος προς τη γερμανική ενοποίηση και εμπερικλείει τη διαδικασία κατά την οποία η Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας προσχώρησε το 1990 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σχηματίζοντας την ενωμένη πλέον Γερμανία μετά από 41 χρόνια συνεχούς διαμάχης.

Η αλληλεγγύη, πράγματι, ξέρω ότι αποτελεί ιδεώδες με βαθύ νόημα. Αλλά σήμερα δεν νιώθει ο καθένας και η καθεμία από εμάς με έναν πολύ προσωπικό και ιδιαίτερο τρόπο, ποια είναι η πραγματική σημασία της αλληλεγγύης; Με άλλα λόγια, η δράση του καθενός είναι υψίστης σημασίας για την επιβίωση του συνανθρώπου μας.

Σας ζητώ, να μην ξεχάσουμε τα διδάγματα αυτής της πολύτιμης εμπειρίας που ζούμε. Την αλληλεγγύη που τώρα δείχνετε απλόχερα και καθημερινά, την χρειαζόμαστε ακόμη περισσότερο στο μέλλον! Θα είμαστε μια εντελώς διαφορετική κοινωνία, όταν τελειώσει αυτή η κρίση. Δεν θέλουμε να γίνουμε μια αγχωμένη κοινωνία, δεν θέλουμε να γίνουμε μια δύσπιστη κοινωνία. Αντ' αυτού μπορούμε να γίνουμε μια κοινωνία με περισσότερη εμπιστοσύνη, περισσότερο έμπρακτο ενδιαφέρον και περισσότερη αισιοδοξία.

Πιστεύετε ότι ακόμη και για το Πάσχα, τρέφω υπερβολικά πολλές ελπίδες να συμβεί στην πραγματικότητα; Ο ιός σίγουρα δεν επηρεάζει τις ελπίδες μας για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα. Γιατί, το αν μπορούμε να ελπίζουμε, το αποφασίζουμε αποκλειστικά εμείς, με τις πράξεις μας!

Πολλά πράγματα, σίγουρα, θα είναι δυσκολότερα το επόμενο διάστημα. Αλλά εμείς, οι Γερμανοί γεννηθήκαμε για τα δύσκολα! Απαιτούμε πολλά από τον εαυτό μας και έχουμε απεριόριστη εμπιστοσύνη ο ένας στον άλλο. Μπορούμε και θα βγούμε νικητές από αυτόν τον αγώνα!

Εύχομαι καλό Πάσχα και χρόνια πολλά σε όλους! Ας φροντίσουμε ο ένας για το καλό του άλλου!

1.3 Τρίτο Μετάφρασμα

Βερολίνο, 18 Απριλίου 2021

Κεντρική ομιλία του Frank-Walter Steinmeier στην Ημέρα Μνήμης⁷ προς τιμήν των θυμάτων της πανδημίας COVID-19.

⁷ [Σ.τ.Μ]: Η ομιλία στην Ημέρα Μνήμης εκφωνήθηκε δύο εβδομάδες μετά το καθολικό Πάσχα 2021 στο Κέντρο Συναυλιών του παλιού ανατολικού Βερολίνου κοντά στην εμβληματική πλατεία Gendarmenmarkt. Η εκδήλωση

Σε ποιον μπορώ να θρηνήσω,

ποιος συμπάσχει μαζί μου;

Σε ποιον μπορώ να εκμυστηρευτώ

τι κατασπαράζει τα σωθικά μου;

Αναπάντητα ερωτήματα με τα οποία ο συγγραφέας Erich Mühsam⁸ πάλευε σε ώρες κατάπικρες και απελπισμένες. Αναπάντητα ερωτήματα που ταλανίζουν πολλούς συνανθρώπους μας σήμερα.

Πριν από έναν και πλέον χρόνο, δεχτήκαμε τα σφοδρά πυρά της πανδημίας COVID-19. Η πανδημία προκάλεσε βαθιές πληγές και γέμισε βαριές λαβωματιές τόσο τη χώρα μας, όσο και την Ευρώπη αλλά και ολόκληρο τον κόσμο. Και γνωρίζουμε πολύ καλά ότι έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε ακόμα.

Είμαστε εξουθενωμένοι κουβαλώντας το επαχθές βάρος της πανδημίας και λαβωμένοι από τις πολλές λογομαχίες για το ποιον δρόμο πρέπει να ακολουθήσουμε. Και για αυτόν τον λόγο χρειαζόμαστε μια στιγμή παύσης, μια στιγμή πέρα από τα καθημερινά θέματα της πολιτικής ατζέντας, μια στιγμή που θα μας επιτρέψει να αναλογιστούμε συλλογικά την ανθρώπινη τραγωδία που βιώνουμε ύστερα από την επέλαση της πανδημίας.

Και θέλουμε και πρέπει να μνημονεύουμε τους ανθρώπους που έχασαν τη ζωή τους από τότε που άρχισε η πανδημία. Τη σημερινή ημέρα, ως κοινωνία, έχουμε χρέος να μνημονεύσουμε όλους τους συμπολίτες μας που σε αυτή τη σκοτεινή εποχή, άφησαν την τελευταία τους πνοή μοναχικά και συχνά μαρτυρικά.

πραγματοποιήθηκε σε μια κατανυκτική ατμόσφαιρα με τη συμμετοχή ελάχιστων προσκεκλημένων και τους συγγενείς πέντε εκ των θυμάτων και μεταξύ άλλων, παρουσία του Ομοσπονδιακού Προέδρου Frank-Walter Steinmeier, της τότε Καγκελαρίου Angela Merkel, του Προέδρου του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου, Wolfgang Schäuble. Μάλιστα τη συγκεκριμένη ημέρα η καταμέτρηση των κρουσμάτων και των θυμάτων κατέγραφε μια σημαντική ύφεση στη Γερμανία, καθώς ο αριθμός των κρουσμάτων ανερχόταν στα 1.217 με μ.ό. της τότε τελευταίας εβδομάδας τα 20.481 κρούσματα.

⁸ [Σ.τ.Μ.]: Ο Erich Mühsam ήταν Γερμανός πολιτικός ακτιβιστής, δημοσιογράφος, αναρχικός συγγραφέας και αντιμιλιταριστής. Ανάμεσα στις πολλές αντιναζιστικές δράσεις που συμμετείχε, τη νύχτα του Εμπρησμού του Ράιχσταγκ συνελήφθη από εθνικοσοσιαλιστές και στις 10 Ιουλίου 1934 δολοφονήθηκε στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Οράνιενμπουργκ.

Ογδόντα χιλιάδες συμπολίτες μας μέχρι στιγμής κατέληξαν εξαιτίας του κορονοϊού στη χώρα μας. Και παγκοσμίως θρηνούμε περισσότερα από τρία εκατομμύρια θύματα. Μέρα με τη μέρα, ακόμα περισσότεροι χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας νέας μόλυνσεως. Ακόμη και αυτήν την ώρα που μιλάμε, χιλιάδες άνθρωποι χαροπαλεύουν σε μονάδες εντατικής θεραπείας.

Αλλά σήμερα, δεν μνημονεύουμε μόνο εκείνους που έχασαν τη ζωή τους εξαιτίας του κορονοϊού. Πολλοί συμπολίτες μας, χωρίς να έχουν μολυνθεί από τον ιό, έμειναν ξαφνικά μόνοι τους λόγω των συνθηκών που επέβαλε η πανδημία και έφυγαν από κοντά μας χωρίς να μπορούν να λάβουν κάποια βοήθεια και χωρίς να δεχτούν το τελευταίο αντίο από τους οικείους τους.

Με το πρώτο ξέσπασμα της πανδημίας, καθημερινά παρατηρούσαμε τους αριθμούς των κρουσμάτων και τους αριθμούς των θανόντων αποσβολωμένοι, ακολουθούσαμε τις συναρτήσεις και τις γραμμικές καμπύλες, συγκρίναμε και αξιολογούσαμε. Και αυτό είναι απολύτως λογικό να συμβαίνει. Ωστόσο, αυτό που με ανησυχεί ιδιαίτερα είναι, ότι αρκετά συχνά ως κοινωνία δεν συνειδητοποιούμε, ότι πίσω από όλους αυτούς τους ασύλληπτους αριθμούς κρύβονται ανθρώπινες ζωές που χάθηκαν. Τα δεινά και ο τρόπος με τον οποίο έφυγαν συχνά δεν ήρθαν στο φως της δημοσιότητας. Αλλά, μια κοινωνία που παραγκωνίζει αυτόν τον πόνο, βλάπτεται συλλογικά.

Σήμερα λοιπόν, δεν εστιάζουμε ούτε στους αριθμούς ούτε στις στατιστικές, αλλά στους ανθρώπους που χάθηκαν από κοντά μας. Γυναίκες και άνδρες από όλες τις περιοχές της χώρας μας. Υπερήλικες, ηλικιωμένοι και συμπολίτες μας όλων των ηλικιών. Θυμόμαστε τα ονόματα, τα πρόσωπα και τις ιστορίες τους. Πόσο ξεχωριστοί ήταν όλοι και πόσο μοναδικά και διαφορετικά έζησαν. Μας λείπουν όλοι· λείπουν από τις οικογένειές τους, από τους φίλους τους, από τους γείτονες, από τους συναδέλφους τους. Λείπουν από την κοινωνία μας. Δεν γυρίζουν πίσω, μα θα ζουν παντοτινά στην καρδιά μας. Δεν θα τους ξεχάσουμε!

Τη σημερινή ημέρα, μνημονεύουμε επίσης όλους όσους έχασαν τη ζωή τους από την αρχή αυτής της παγκόσμιας καταστροφής στην Ευρώπη αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο. Το πένθος μάς ενώνει και ξεπερνά τους φραγμούς των συνόρων. Και το βίωμα του κοινού πένθους μάς παρακινεί να ενώσουμε τις δυνάμεις μας στην Ευρώπη και σε όλον τον κόσμο.

Αγαπητές και αγαπητοί συμπολίτες μου, ας μείνουν χαραγμένες στη μνήμη μας οι ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες χάθηκαν τόσοι συνάνθρωποί μας κατά τη διάρκεια

αυτής της αντίξοης περιόδου. Ο θάνατος κατά της διάρκειας της πανδημίας ήταν και εξακολουθεί να είναι συχνά ένας θάνατος χωρίς βοήθεια, χωρίς τελευταίο αποχαιρετισμό.

Αρκετές φορές, ακόμη και οι πιο κοντινοί συγγενείς δεν επιτρέπεται να επισκεφτούν τα αγαπημένα τους πρόσωπα στα νοσοκομεία, στα κέντρα αποκατάστασης, στους ξενώνες φιλοξενίας ηλικιωμένων. Πολλοί άνθρωποι έφυγαν από κοντά μας χωρίς να καταφέρουν να τους αποχαιρετήσουν οι συγγενείς και οι φίλοι τους.

Συλλογιζόμαστε όλους αυτούς τους ανθρώπους που την ώρα που ξεψυχούσαν δεν μπόρεσαν να ακούσουν μια οικεία φωνή, δεν μπόρεσαν να δουν ένα συγγενικό τους πρόσωπο. Συλλογιζόμαστε όλους αυτούς τους ανθρώπους που έφυγαν από κοντά μας δίχως μια τελευταία τρυφερή κουβέντα, δίχως μια τελευταία στοργική ματιά, δίχως ένα τελευταίο στοργικό χάδι.

Αναλογιζόμενοι αυτές τις τραγικές καταστάσεις, ραγίζει η καρδιά μας· νιώθουμε απέραντη θλίψη!

Τη σημερινή ημέρα, συλλογιζόμαστε επίσης τους γιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό που καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου παλεύουν μέρα-νύχτα για να σώσουν κάθε ζωή και μάλιστα ενώ βρίσκονται συχνά εντελώς εξουθενωμένοι και έχοντας ήδη ξεπεράσει τα ανθρώπινα όρια.

Συλλογιζόμαστε και όλους όσους προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στις κλινικές, στα κέντρα αποκατάστασης, στα ιδρύματα ψυχολογικής υποστήριξης, στους ξενώνες φιλοξενίας ηλικιωμένων, που στέκονται άοκνα στο πλάι των ασθενών τους μέχρι το τέλος και που χωρίς να υπολογίζουν το κόστος υπερέβησαν ξανά εαυτόν για να τους αποχαιρετήσουν με αξιοπρέπεια.

Είμαστε αιώνια ευγνώμονες για την περίθαλψη που προσφέρουν και για το αίσθημα της αυταπάρνησης που τους διακατέχει. Όλοι όσοι εργάζονται στο σύστημα υγείας ρισκάρουν την υγεία τους για να σταθούν πλάι σε όποιον συνάνθρωπό τους έχει ανάγκη. Πολλοί από τους γιατρούς και τους νοσηλευτές νόσησαν ενώ ασκούσαν απλώς το λειτούργημά τους, μάλιστα μερικοί κατέληξαν.

Σήμερα, θέλουμε επίσης να τους αποτίουμε φόρο τιμής. Υποκλινόμαστε λοιπόν με σεβασμό μπροστά στην ανιδιοτελή, αλτρουιστική αφοσίωσή τους.

Σήμερα, μνημονεύουμε τους νεκρούς και θέλουμε να συμπαρασταθούμε και στους ζωντανούς που θρηνούν. Συμμεριζόμαστε τον απερίγραπτο πόνο των πενθούντων, οι οποίοι τούτη τη δύσκολη στιγμή επιζητούν στήριξη και παρηγοριά και αισθάνονται ολομόναχοι στο πένθος τους και που συχνά βρίσκονται στα χαμένα και νιώθουν, ότι δεν ξέρουν πως να προχωρήσουν.

Πολλοί από εσάς, αγαπητές και αγαπητοί μου συμπολίτες, τους τελευταίους μήνες, βιώσατε την απόλυτη αγωνία και τον τρόμο της απώλειας των αγαπημένων σας και ξεσπάτε ακόμη σε λυγμούς. Κάποιοι άλλοι πάλι κατάφεραν να δουν τους αγαπημένους τους να αναρρώνουν και από τις κλινικές να επιστρέφουν πάλι κοντά τους. Πολλοί όμως στέκονταν για μέρες μπροστά από κλειστές πόρτες νοσοκομείων, θερμοπαρακαλώντας να τους επιτρέψουν να περάσουν για να καταφέρουν να δουν για μια φορά ακόμη τη γυναίκα ή τον άντρα τους, τη μητέρα, τον πατέρα, την κόρη ή τον γιο τους.

Δεν υπάρχουν λόγια για να απαλύνουν τον πόνο σας. Ακούμε και συναισθανόμαστε τον θρήνο σας. Κατανοούμε την πικρία σας.

Πολλοί από εσάς μου έχετε γράψει και με κάποιους έχω καταφέρει να συνομιλήσω. Μοιραστήκατε μαζί μου την απελπισία σας. Γνωρίζω, ότι κάποιοι βασανίζονται από τύψεις, επειδή δεν μπόρεσαν να συνοδέψουν τους αγαπημένους τους στο τελευταίο τους ταξίδι, γνωρίζω επίσης ότι κατηγορούν τον εαυτό τους, επειδή αισθάνονται, ότι εγκατέλειψαν τους ανθρώπους τους.

Για αρκετούς συμπολίτες μας, η απώλεια τους στοιχίζει διπλά, επειδή τους στερήθηκε ένα τελευταίο βλέμμα, ένα τελευταίο χάδι προς τον άνθρωπό τους. Για άλλους είναι αβάσταχτος ο πόνος που δεν μπόρεσαν να θάψουν τους αγαπημένους τους με τον τρόπο που θα επιθυμούσαν οι ίδιοι και κυρίως ο άνθρωπος που χάθηκε.

Πολλοί εξακολουθούν να είναι συγκλονισμένοι, καθώς την ώρα του μεγαλύτερου πένθους, όταν ακόμα παραλύουν από τον πόνο που τους προκαλεί το άκουσμα της είδησης του θανάτου του αγαπημένου τους προσώπου, εκείνοι έπρεπε να αρνηθούν σε συγγενείς, σε φίλους και γνωστούς, σε όλους αυτούς τους ανθρώπους, να παρευρεθούν στην κηδεία.

Οι ιεροτελεστίες του πένθους μάς δίνουν κουράγιο, παρηγοριά και κρύβουν ένα βαθύτερο νόημα. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι ιεροτελεστίες αυτές συχνά δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν όπως τις είχαμε συνηθίσει ενώ σε άλλες περιπτώσεις δεν έγιναν καθόλου. Πολλοί πενθώντας θεώρησαν, ότι οι κηδείες, που επιτρεπόταν να γίνουν

μονάχα σε πολύ στενό οικογενειακό κύκλο ήταν μια τραυματική εμπειρία. Δεν μπορούσαν να πενθήσουν μαζί με τους υπόλοιπους συγγενείς τους και δεν μπορούσαν να αποχαιρετίσουν τους αγαπημένους τους με ανοιχτό φέρετρο. Απουσίαζαν οι κοντινοί τους άνθρωποι, δεν μπορούσαν να είναι εκεί για να τους αγκαλιάσουν και να κλάψουν μαζί τους.

Πολλοί πενθούντες φοβούνται, ότι χωρίς αυτήν την κοινή πένθιμη ανάμνηση, οι αδικοχαμένοι άνθρωποι τους θα εξαφανιστούν αθόρυβα από τις ζωές τους και θα πάψουν να ζουν στη μνήμη των οικογενειών, των φίλων και των γειτόνων τους. Λαχταρούν όσο τίποτε άλλο να ακούσουν, ότι από εδώ και στο εξής, οι αγαπημένοι τους και όλη η πορεία της ζωής τους θα παραμείνει ζωντανή και ότι θα πάρουν τελικά τη θέση που τους αξίζει στην κοινότητά τους. Μακάρι η σημερινή ημέρα να δώσει σε όλους τους πενθούντες το έναυσμα να μιλήσουν ανοιχτά για την απώλειά τους.

Κάποιοι συγγενείς θανόντων βρίσκονται σήμερα μαζί μας. Θέλουμε να ακούσουμε τις φωνές τους, που αντιπροσωπεύουν τις φωνές πολλών άλλων συμπολιτών μας που επίσης αυτήν τη στιγμή θρηνούν για τους ανθρώπους τους.

Σε πολλά άλλα μέρη της χώρας μας, σήμερα, κι άλλοι συμπολίτες μας μνημονεύουν τους ανθρώπους που έχασαν, συμμερίζονται τον πόνο και μιλούν για τη ζωή των αγαπημένων τους. Ανάβουν κεράκια, αφήνουν λουλούδια, φυτεύουν δέντρα, αφήνουν ποιήματα και προσευχές στα μνήματα.

Ειδικά τώρα, ειδικά την εποχή της πανδημίας, χρειαζόμαστε τέτοιους χώρους όπου μπορούμε να δείξουμε με απλές πράξεις αγάπης ότι είμαστε εδώ ο ένας για τον άλλον, είμαστε μαζί σε όλο αυτό, ακόμα κι όταν πρέπει να κρατάμε αποστάσεις ο ένας από τον άλλον.

Σήμερα, θέλουμε να εκφράσουμε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια σε όλους όσοι θρηνούν, όπου κι αν βρίσκονται, σε όλη τη χώρα μας. Απευθυνόμαστε σε όλους εσάς και θέλουμε να σας υπενθυμίσουμε, ότι δεν είστε μόνοι στον πόνο σας, δεν είστε μόνοι στο πένθος σας!

Σήμερα, αν συλλογιστούμε για λίγο, θα συνειδητοποιήσουμε, ότι ο κορονοϊός διατάραξε και λάβωσε βαθιά την κοινωνία μας, πολύ περισσότερο απ' ό,τι ενδεχομένως παραδεχόμαστε στην καθημερινότητά μας. Και αντιλαμβανόμαστε πόσο πολύ μας επηρεάζει και πόσο δύσκολο είναι για όλους μας.

Όλοι έχουμε έντονο στρες, όλοι νιώθουμε ανασφάλεια. Όλοι υποφέρουμε από τους περιορισμούς που ως πολιτικοί αναγκαστήκαμε να επιβάλουμε και πρέπει να συνεχίσουμε να επιβάλλουμε προκειμένου να μετριάσουμε την εξάπλωση του ιού.

Αλλά εδώ και πολύ καιρό γνωρίζουμε επίσης, ότι ο κορονοϊός δεν είναι της ίδιας επικινδυνότητας για όλους και ότι οι περιορισμοί δεν τους επιβαρύνουν όλους εξίσου. Και αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σήμερα σκεφτόμαστε ακόμη περισσότερο εκείνους που έχουν πληγεί δριμύτατα από αυτήν την κρίση. Η σκέψη μας βρίσκεται και στους συμπολίτες μας που μετά από νόσηση και ανάρρωσή τους, εξακολουθούν να υποφέρουν από τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις του κορονοϊού. Συλλογιζόμαστε όσους έχει διαταραχθεί η ψυχική τους κατάσταση εξαιτίας της μοναξιάς και του εγκλεισμού. Συλλογιζόμαστε τους συμπολίτες μας που έπεσαν θύματα βίας.

Συλλογιζόμαστε κάθε έναν συμπολίτη μας που έχει περιέλθει σε οικονομικό τέλμα και αγωνιά για την επιβίωσή του. Συλλογιζόμαστε τα παιδιά που πρέπει να μείνουν μακριά από το σχολείο και τους φίλους τους. Συλλογιζόμαστε τους νέους, οι οποίοι πάνω που δοκιμάζουν να ανοίξουν τα φτερά τους, βλέπουν να κόβονται.

Όλοι μας, ο καθένας ξεχωριστά δίνει τον δικό του αγώνα.

Αγαπητές και αγαπητοί μου συμπολίτες,

έχω πλήρη επίγνωση ότι εκτός από το πένθος, υποβόσκει επίσης η πικρία και ο θυμός. Πολλοί από εσάς που μου έχετε γράψει, ρωτάτε αν ορισμένοι από τους περιορισμούς που υιοθετήθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας, έχουν παρέμβει υπερβολικά στην προσωπική μας ελευθερία. Προβληματίζεστε, για το αν έχει θυσιαστεί αρκετές φορές η ανθρωπιά μας, στο βωμό της προσπάθειας να σωθούν ανθρώπινες ζωές.

Θέλω να ξέρετε, ότι κατανοώ απολύτως τους προβληματισμούς σας, κατανοώ την πικρία σας.

Και ναι, αυτήν είναι η αλήθεια. Επιλέξαμε να επιβάλουμε τη μοναχικότητα στους συμπολίτες μας για να προστατεύσουμε τις πολυπληθείς ευπαθείς ομάδες από το να νοσήσουν ή ακόμα χειρότερα, να πεθάνουν. Έπρεπε να επιβάλλουμε περιορισμούς στην δική μας ελευθερία για να σώσουμε εκατομμύρια άλλες ζωές.

Τα μέτρα, λοιπόν, ξεσηκώνουν θύελλα αντιδράσεων και αντιφάσεων. Γνωρίζω, ότι οι περιορισμοί που είναι απαραίτητοι για την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης που έχει σημάνει η

εξέλιξη της πανδημίας, συνάμα έχουν προκαλέσει ακούσια πόνο και έχουν δημιουργήσει πολλές αντιξοότητες στις ζωές μας. Αυτή είναι η πικρή αλήθεια.

Αλλά είμαι σε θέση να γνωρίζω επίσης ότι οι πολιτικοί όφειλαν να λάβουν πολύ δύσκολες και μερικές φορές, θα τολμήσω να πω, πολύ δύσκολες αποφάσεις προκειμένου να καταφέρουν να αποτρέψουν μια ακόμη μεγαλύτερη καταστροφή. Όλοι μας, πολιτικοί και πολίτες, ο κάθε ένας ξεχωριστά, έπρεπε να μάθουμε από τα λάθη και τις αστοχίες και να προχωρήσουμε παρακάτω. Και όπου υπήρξαν αστοχίες ή εμπόδια, έπρεπε και πρέπει να τα εξαλείψουμε. Αλλά δεν είναι η ώρα να μιλήσουμε γι' αυτά. Όχι σήμερα.

Σήμερα, αυτό που σας ζητώ είναι να μιλήσουμε για τον πόνο, το πένθος και τον θυμό. Και να μην σταθούμε στον καταμερισμό ευθυνών και αλληλοκατηγοριών, να μην σταθούμε στα κακώς γενόμενα. Αντιθέτως, ας συγκεντρώσουμε ξανά τις δυνάμεις μας για να βρούμε τον σωστό δρόμο, ώστε να ξεπεράσουμε την πανδημία· και θα την ξεπεράσουμε, αρκεί να βαδίζουμε όλοι μαζί, ενωμένοι.

Ο κορονοϊός ήδη μας αναγκάζει να κρατάμε αποστάσεις ο ένας από τον άλλον, όμως ας μην (του) επιτρέψουμε να μας απομακρύνει και από την κοινωνία!

Αγαπητές και αγαπητοί μου συμπολίτες,

η πανδημία μάς υπενθυμίζει, ότι είμαστε τρωτοί και θνητοί, κάτι που πολύ εύκολα και συχνά, ξεχνάμε. Δεν μπορούν όλα να υπολογιστούν, να προγραμματιστούν και να διασφαλιστούν. Δεν έχουμε τα πάντα υπό έλεγχο. Σίγουρα όχι τον θάνατο.

Παρόλο που η επιστήμη της ιατρικής σημειώνει αξιοσημείωτα άλματα προόδου και θεραπεύει ολοένα και περισσότερες ασθένειες και σώζει ολοένα και περισσότερες ζωές, όλοι είμαστε τελικά ανίσχυροι και αβοήθητοι μπροστά στον θάνατο και είναι μια πραγματικότητα που πολύ δύσκολα αποδεχόμαστε. Η πανδημία λοιπόν, μας διδάσκει την αξία της ταπεινότητας μπροστά στο άγνωστο, μπροστά στον θάνατο.

Η εμπειρία με την πανδημία μπορεί να είναι μια τεράστια ταλαιπωρία, μια λαβωματιά στο τόσο στοχοπροσηλωμένο πνεύμα της εποχής μας, που είναι προσανατολισμένο στη συνεχή αυτοβελτίωση.

Πιστεύω όμως, ότι αυτή η εμπειρία μπορεί να έχει μια εξίσου θεραπευτική πλευρά. Κοιτάζοντας κατάματα τον ιό και τον θάνατο, αρχίζουμε να προβληματιζόμαστε τι αξίζει πραγματικά σε αυτήν τη ζωή. Και συνειδητοποιούμε, ότι αυτό που μας γεμίζει και έχει τη

μεγαλύτερη αξία, τελικά, δεν είναι το ενδιαφέρον μόνο για την προσωπική μας ευημερία, αλλά το νοιάξιμο για τη ζωή και την υγεία των συμπολιτών μας.

Από την πρώτη ημέρα αυτής της πανδημίας, όλοι μαζί περνάμε από σαράντα κύματα. Από την πρώτη ημέρα, συνειδητοποιήσαμε πόσο μεγάλο ομαδικό πνεύμα, πόση πολλή συμπόνια πηγάζει από αυτήν την κοινωνία. Σε κάθε μέρος της χώρας μας, οι υπόλοιποι συμπολίτες μας ήταν και εξακολουθούν να είναι ο ένας δίπλα στον άλλον μέχρι σήμερα. Μάλιστα πολλοί μέσω των επαγγελματιών τους, μέσω του εθελοντισμού αλλά και οι γείτονες μεταξύ τους, προσφέρουν άοκνα ό,τι καλύτερο μπορούν στις οικογένειές που επλήγησαν δριμύτατα από την επέλαση της πανδημίας.

Αυτή η δυνατή φλόγα ανθρωπιάς είναι ένας τεράστιος φάρος ελπίδας που αναβοσβήνει σε μια σκοτεινή εποχή. Και πιστεύω ακράδαντα, ότι αυτή είναι η σημαντικότερη και πιο ακλόνητη εμπειρία που αποκομίσαμε από την πανδημία. Όταν λοιπόν τα πράγματα τείνουν να δυσκολεύουν, βασιζόμαστε στους άλλους και οι άλλοι βασίζονται σε εμάς.

Θα κουβαλάμε εφ' όρου ζωής αυτό το δίδαγμα, θα καθορίζει τις επιλογές μας, θα διαμορφώσει τον καθένα και την καθεμία από εμάς. Και πιστεύω επίσης, ότι έχει τη δύναμη να διαμορφώσει την κοινωνία στην οποία θα ζήσουμε, την πορεία που θα χαράξουμε στο μέλλον.

Θα μας σημαδέψει αυτή η περίοδος της πανδημίας, αλλά θα αναγεννηθούμε μέσα από τις στάχτες της. Και η πανδημία θα αποτελεί παρελθόν! Θα αναπνεύσουμε ξανά και θα ζήσουμε πιο ελεύθερα!

Και βρισκόμαστε καθ' οδόν προς αυτήν τη θετική αλλαγή. Σε χρόνο ρεκόρ οι επιστήμονες ανέπτυξαν τα κατάλληλα εμβόλια και μέρα με τη μέρα όλο και περισσότεροι άνθρωποι μέσω του εμβολιασμού καταφέρνουν να γλιτώσουν από αυτόν τον κυκεώνα. Θα βρεθούμε και πάλι μαζί και σε μια ενωμένη κοινωνία.

Το γεγονός ότι αυτό είναι δυνατό, όσο παραμένουμε ενωμένοι μεταξύ μας ακόμη και εν μέσω πανδημίας, τούτη την ώρα που κάνουμε μια παύση μαζί, κυριευόμαστε από το αίσθημα της ομαδικότητας.

Σήμερα, μετράμε τις ανοιχτές βαθιές πληγές που άνοιξε η πανδημία. Μνημονεύουμε όσους έφυγαν από κοντά μας. Συμπάσχουμε με τους ζωντανούς που θρηγούν τους ανθρώπους τους. Ας μείνουμε ενωμένοι και ας φροντίσουμε ο ένας για το καλό του άλλου.

2. Πρωτότυπα

2.1 Πρώτο Πρωτότυπο

Schloss Bellevue, 11. Dezember 2020

Erste "Bürgerlage" zur Corona-Pandemie

Eine "*Bürgerlage*" im Schloss, ein Gespräch, eine Begegnung gemeinsam an einem Tisch – so gehört es sich eigentlich in einer Demokratie. Sehr gerne hätte ich Sie hierher eingeladen! Aber Corona steht uns im Wege. Eine Videokonferenz kann nie ein Gespräch von Angesicht zu Angesicht ersetzen. Aber wir müssen heute diese Technik nutzen, um zusammenzukommen. Ich hoffe, Sie sitzen bequem und haben sich einen Kaffee hingestellt. Vielen Dank, dass Sie dabei sind!

Eine Rede zur Lage der Nation ist in anderen Staaten wie den USA in der Regel eine Rede des Präsidenten, in der er die Lage erklärt. So wollen wir es heute nicht halten. Die Lage des Landes, das ist in allererster Linie die Lage der Menschen in dem Land. Deshalb halte ich jetzt keine lange Rede. Sondern ich will die Gelegenheit heute nutzen, um von Ihnen zu hören, was Sie umtreibt. Was Sie erleben in diesen Tagen, in diesen Wochen, in diesen Monaten. Die Lage in Deutschland ist bitterernst: hohe Infektionszahlen, viele Todesopfer. Es ist offenkundig: Wir müssen unsere Anstrengungen deutlich verstärken!

Wie ist Ihre persönliche Lage? Wie viel Angst haben Sie persönlich um Ihre Gesundheit? Hat sich das im Laufe der vergangenen Wochen mit den dramatisch steigenden Infektionszahlen geändert? Welche Wirkungen, welche Nebenwirkungen haben die Einschränkungen des öffentlichen und privaten Lebens auf Ihre Arbeit, auf Ihren Alltag? Was macht Ihnen Sorgen, was Hoffnung?

Einige von Ihnen kenne ich, einigen bin ich persönlich begegnet, bei anderen stand die Pandemie einer persönlichen Begegnung bislang im Weg. Sie arbeiten in Bereichen, die in diesen Wochen stark unter Druck stehen, in Schulen und Altenheimen, in Gastronomie und

Hotellerie, im Kulturbereich. Sie engagieren sich ehrenamtlich für Mitmenschen, die in dieser Pandemie besonders bedroht, besonders eingeschränkt sind. Ich weiß, dass der ein oder andere auch aus persönlichen Gründen ganz besonders betroffen ist.

Ein herzlicher Gruß auch an Sie, liebe Bürgerinnen und Bürger, die Sie unsere Lage per Stream verfolgen. Ich freue mich darauf, dass wir später auch Fragen aus Ihrer Runde in unsere *"Bürgerlage"* einfließen lassen können.

Meine Bitte an Sie ist: Sprechen Sie aus, was Sie bewegt, was Ihre persönliche Situation ausmacht. Welche Unterstützung erwarten Sie sich von Gesellschaft und Politik?

Sagen Sie das aus Ihrer ganz eigenen Perspektive. Wir sind kein repräsentativ zusammengesetzter Kreis. Sie müssen für keine Gruppe oder Berufsgruppe sprechen, sondern allein für sich. Was zählt, sind Ihre Eindrücke und Ihre Erfahrungen. Diese versuchen wir später zu einem Gesamtbild zusammenzusetzen. Deswegen habe ich Sie eingeladen.

Wir wollen uns im Januar wieder zusammenfinden, um zu sehen: Wie sieht die Lage eineinhalb Monate später aus? Was hat sich getan? Dann wollen wir wieder den Puls nehmen – was ist gut gelaufen? Was muss dringend besser werden?

Diese Pandemie kennt keinen stabilen Status quo. Zu viele Menschen infizieren sich in diesen Tagen in zu kurzer Zeit. Zu viele ringen in den Krankenhäusern auf den Intensivstationen um ihr Leben. Zu viele, viel zu viele Menschen sterben. Tag für Tag.

Die Lage ist bitterernst. Hinter jedem Todesfall steht ein Schicksal, steht eine Familie, stehen Freunde, die um den Verstorbenen trauern. Wir sind in unseren Gedanken bei den Angehörigen. Wir denken an die Erkrankten, die zur Behandlung im Krankenhaus sind und unter schwerwiegenden Folgen leiden. Wir denken auch an all die Menschen in unserem Gesundheitswesen, die Tag für Tag über sich hinauswachsen, um Leben zu retten.

Aber wenn sich jeden Tag zehntausende Menschen mit dem Virus infizieren, wenn täglich Hunderte an ihm sterben, dann bedeutet das auch: Wir müssen unsere Anstrengungen im Kampf gegen die Pandemie dringend weiter verstärken. Das gilt für die politischen Entscheidungen auf allen Ebenen. Ich bin mir sicher, das wird geschehen und das muss geschehen. Das gilt aber auch für unser persönliches Handeln. Jeder und jede muss sich fragen: Was kann ich tun, damit sich das Virus nicht noch weiter verbreitet? Wie kann ich noch mehr Vorsicht für mich und noch mehr Rücksicht für andere üben?

Ich weiß um die Härten der Einschränkungen, gerade jetzt in der Vorweihnachtszeit. Aber trotz aller Härten haben wir keinen Grund zur Resignation. Wir haben in den vergangenen Monaten erlebt, dass es dank der Anstrengungen der Forschung weltweit gelungen ist, Impfstoffe zu entwickeln, die im Zulassungsverfahren sind und uns bald zur Verfügung stehen werden. Trotz der Hoffnung auf die Impfstoffe: Das Virus ist noch nicht besiegt. Es ist weiterhin solidarische Anstrengung und Rücksichtnahme erforderlich. Deshalb meine Bitte: Halten wir in den kommenden Monaten mit Abstand und Haltung zusammen. Bleiben wir vernünftig und solidarisch. Dann haben wir allen Grund zur Zuversicht, dass sich die Lage zu Beginn des nächsten Jahres verbessert.

Soweit meine Begrüßungsworte. Ich freue mich auf den Dialog mit Ihnen allen!

2.2 Δεύτερο Πρωτότυπο

Schloss Bellevue, 11. April 2020

Fernsehansprache zur aktuellen Lage in der Corona-Pandemie

Guten Abend, liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger!

In wenigen Stunden beginnt das Osterfest. Draußen erblüht die Natur und wir sehen uns hinaus ins Freie – und zueinander: zu lieben Menschen, Familie, Freunden.

So waren wir es gewohnt. So gehörte es dazu. Doch dieses Jahr ist alles anders. Es tut weh, auf den Besuch bei den Eltern zu verzichten. Großeltern zerreißt es das Herz, nicht wenigstens an Ostern die Enkel umarmen zu können. Und viel mehr noch ist anders in diesem Jahr. Kein buntes Gewimmel in Parks und Straßencafés. Für viele von Ihnen nicht die lang ersehnte Urlaubsreise. Für Gastwirte und Hoteliers kein sonniger Start in die Saison. Und für die Gläubigen kein gemeinsames Gebet. Und für uns alle die bohrende Ungewissheit: Wie wird es weitergehen?

Ausgerechnet an Ostern, dem Fest der Auferstehung, wenn Christen weltweit den Sieg des Lebens über den Tod feiern, müssen wir uns einschränken. Einschränken, damit Krankheit und Tod nicht über das Leben siegen.

Viele Tausend sind gestorben. Bei uns im eigenen Land. Und in Bergamo, im Elsass, in Madrid, New York und vielen anderen Orten auf der Welt. Die Bilder gehen uns nah. Wir trauern um die, die einsam sterben. Wir denken an ihre Angehörigen, die nicht einmal gemeinsam Abschied nehmen können. Und wir danken den unermüdlichen Lebensrettern im Gesundheitswesen. So sehr unser aller Leben auf dem Kopf steht, so denken wir an die, die die Krise besonders hart trifft – die krank oder einsam sind; die Sorgen haben um den Job, um die Firma; die Freiberufler, die Künstler, denen Einnahmen wegbrechen; die Familien, die Alleinerziehenden in der engen Wohnung ohne Balkon und Garten.

Die Pandemie zeigt uns: Ja, wir sind verwundbar. Vielleicht haben wir zu lange geglaubt, dass wir unverwundbar sind, dass es immer nur schneller, höher, weiter geht. Aber das war ein Irrtum. Die Krise zeigt uns allerdings nicht nur das, sie zeigt uns auch, wie stark wir sind! Worauf wir bauen können!

Ich bin tief beeindruckt von dem Kraftakt, den unser Land in den vergangenen Wochen vollbracht hat. Noch ist die Gefahr nicht gebannt. Aber schon heute können wir sagen: Jeder von Ihnen hat sein Leben radikal geändert, jeder von Ihnen hat dadurch Menschenleben gerettet und rettet täglich mehr.

Es ist gut, dass der Staat jetzt kraftvoll handelt – in einer Krise, für die es kein Drehbuch gab. Ich bitte Sie auch alle weiterhin um Vertrauen, denn die Regierenden in Bund und Ländern wissen um ihre riesige Verantwortung.

Doch wie es jetzt weitergeht, wann und wie die Einschränkungen gelockert werden können, darüber entscheiden nicht allein Politiker und Experten. Sondern wir alle haben das in der Hand, durch unsere Geduld und unsere Disziplin – gerade jetzt, wenn es uns am schwersten fällt.

Den Kraftakt, den wir in diesen Tagen leisten, den leisten wir doch nicht, weil eine eiserne Hand uns dazu zwingt. Sondern weil wir eine lebendige Demokratie mit verantwortungsbewussten Bürgern sind! Eine Demokratie, in der wir einander zutrauen, auf Fakten und Argumente zu hören, Vernunft zu zeigen, das Richtige zu tun. Eine Demokratie, in der jedes Leben zählt – und in der es auf jede und jeden ankommt: vom Krankenpfleger bis zur

Bundeskanzlerin, vom Expertenrat der Wissenschaft bis zu den sichtbaren und unsichtbaren Stützen der Gesellschaft – an den Supermarktkassen, am Lenkrad von Bus und LKW, in der Backstube, auf dem Bauernhof oder bei der Müllabfuhr.

So viele von Ihnen wachsen jetzt über sich selbst hinaus. Ich danke Ihnen dafür.

Und natürlich weiß ich: Wir alle sehnen uns nach Normalität. Aber was heißt das eigentlich? Nur möglichst schnell zurück in den alten Trott, zu alten Gewohnheiten?

Nein, die Welt danach wird eine andere sein. Wie sie wird? Das liegt an uns! Lernen wir doch aus den Erfahrungen, den guten wie den schlechten, die wir alle, jeden Tag, in dieser Krise machen.

Ich glaube: Wir stehen jetzt an einer Wegscheide. Schon in der Krise zeigen sich die beiden Richtungen, die wir nehmen können. Entweder jeder für sich, Ellbogen raus, hamstern und die eigenen Schäfchen ins Trockene bringen? Oder bleibt das neu erwachte Engagement für den anderen, für die Gesellschaft? Bleibt die geradezu explodierende Kreativität und Hilfsbereitschaft? Bleiben wir mit dem älteren Nachbarn, dem wir beim Einkauf geholfen haben, in Kontakt? Schenken wir der Kassiererin und dem Paketboten auch weiterhin die Wertschätzung, die sie verdienen? Mehr noch: Erinnern wir uns auch nach der Krise noch, was unverzichtbare Arbeit – in der Pflege, in der Versorgung, in den sozialen Berufen, in Kitas und Schulen –, was sie uns wirklich wert sein muss? Und helfen die, die es wirtschaftlich gut durch die Krise schaffen, denen wieder auf die Beine, die besonders hart gefallen sind?

Und: Suchen wir auf der Welt gemeinsam nach dem Ausweg oder fallen wir zurück in Abschottung und Alleingänge? Teilen wir doch alles Wissen und alle Forschung, damit wir schneller zu Impfstoff und Therapien gelangen, und sorgen wir in einer globalen Allianz dafür, dass auch die ärmsten Länder Zugang haben, die Länder, die am verwundbarsten sind. Nein, diese Pandemie ist kein Krieg. Nationen stehen nicht gegen Nationen, Soldaten nicht gegen Soldaten. Sondern sie ist eine Prüfung unserer Menschlichkeit. Sie ruft das Schlechteste und das Beste in den Menschen hervor. Zeigen wir einander doch das Beste in uns!

Und zeigen wir es bitte auch in Europa! Deutschland kann nicht stark und gesund aus der Krise kommen, wenn unsere Nachbarn nicht auch stark und gesund werden. Diese blaue Fahne hier steht nicht ohne Grund dort. Dreißig Jahre nach der Deutschen Einheit, 75 Jahre nach dem Ende des Krieges sind wir Deutsche zur Solidarität in Europa nicht nur aufgerufen – wir sind dazu verpflichtet!

Solidarität – ich weiß, das ist ein großes Wort. Aber erfährt nicht jeder und jede von uns derzeit ganz konkret, ganz existenziell, was Solidarität bedeutet? Mein Handeln ist für andere überlebenswichtig.

Bitte bewahren wir uns diese kostbare Erfahrung. Die Solidarität, die Sie jetzt jeden Tag beweisen, die brauchen wir in Zukunft umso mehr! Wir werden nach dieser Krise eine andere Gesellschaft sein. Wir wollen keine ängstliche, keine misstrauische Gesellschaft werden. Aber wir können eine Gesellschaft sein mit mehr Vertrauen, mit mehr Rücksicht und mit mehr Zuversicht.

Ist das, selbst an Ostern, zu viel der guten Hoffnung? Über diese Frage hat das Virus keine Macht. Darüber entscheiden allein wir selbst.

Vieles wird in der kommenden Zeit sicher nicht einfacher. Aber wir Deutsche machen es uns ja auch sonst nicht immer einfach. Wir verlangen uns selbst viel ab und trauen einander viel zu. Wir können und wir werden auch in dieser Lage wachsen.

Frohe Ostern, alles Gute – und geben wir acht aufeinander!

2.3 Τρίτο Πρωτότυπο

Berlin, 18. April 2021

Zentrale Gedenkveranstaltung für die Verstorbenen in der Corona-Pandemie

Wem kann ich klagen

Der mit mir fühlt?

Wem kann ich sagen,

Was in mir wühlt?

Fragen, mit denen der Schriftsteller Erich Mühsam in Stunden von Bitterkeit und Verzweiflung gerungen hat. Fragen, die viele Menschen heute umtreiben.

Vor mehr als einem Jahr ist die Pandemie über uns hereingebrochen. Sie hat tiefe Wunden geschlagen und auf schreckliche Weise Lücken gerissen – in unserem Land, in Europa, in der ganzen Welt. Und wir wissen: Sie ist immer noch nicht vorbei.

Wir sind ermüdet von der Last der Pandemie, und wundgerieben im Streit um den richtigen Weg. Auch deshalb brauchen wir einen Moment des Innehaltens, einen Moment jenseits der Tagespolitik, einen Moment, der uns gemeinsam einen Blick auf die menschliche Tragödie der Pandemie erlaubt.

Wir wollen und wir müssen der Menschen gedenken, die seit dem Beginn der Pandemie gestorben sind. Wir wollen heute als Gesellschaft derer gedenken, die in dieser dunklen Zeit einen einsamen und oft qualvollen Tod gestorben sind.

80.000 Menschen sind dem Virus in unserem Land bisher zum Opfer gefallen. Mehr als drei Millionen sind es weltweit. Tag für Tag sterben weitere an den Folgen der Infektion. Auch in dieser Stunde ringen Menschen auf den Intensivstationen mit dem Tod.

Aber nicht nur derjenigen, die an Corona gestorben sind, gedenken wir. Viele andere, ohne mit dem Virus infiziert zu sein, waren unter den Bedingungen der Pandemie allein; sind ohne Beistand und Abschied verstorben.

Seit dem Beginn der Katastrophe blicken wir täglich wie gebannt auf Infektionsraten und Todeszahlen, verfolgen Kurvenverläufe, vergleichen und bewerten. Das ist verständlich. Aber mein Eindruck ist, dass wir uns als Gesellschaft nicht oft genug bewusst machen, dass hinter all den Zahlen Schicksale, Menschen stehen. Ihr Leiden und ihr Sterben sind in der Öffentlichkeit oft unsichtbar geblieben. Eine Gesellschaft, die dieses Leid verdrängt, wird als ganze Schaden nehmen.

Also schauen wir heute nicht auf Zahlen und Statistiken, sondern auf die Menschen, die von uns gegangen sind. Frauen und Männer aus allen Regionen unseres Landes. Hochbetagte, Ältere und Jüngere. Wir erinnern an ihre Namen, Gesichter und Geschichten. So unterschiedlich sie waren und gelebt haben: Sie alle fehlen – sie fehlen in ihren Familien und Freundeskreisen, in der Nachbarschaft, im Kreis der Kollegen, in unserer Gesellschaft.

Sie kommen nicht zurück – aber sie bleiben in unserer Erinnerung. Wir vergessen sie nicht.

Wir gedenken heute auch der Menschen, die seit dem Beginn dieser globalen Katastrophe in Europa und auf der ganzen Welt gestorben sind. Die Trauer verbindet uns über Grenzen hinweg. Und die Erfahrung des geteilten Leids bestärkt uns, auch gemeinsam zu handeln, in Europa und weltweit.

Liebe Landsleute, vergessen wir nicht, unter welchen besonderen Bedingungen Menschen in dieser Zeit bei uns gestorben sind. Sterben in der Pandemie, das war und das ist oft ein Sterben ohne Beistand, ohne Abschied.

Manchmal durften selbst Angehörige ihre Nächsten in Krankenhäusern, Pflegeheimen und Hospizen nicht besuchen. Viele Menschen sind verstorben, ohne dass ihre Verwandten und Freunde sich von ihnen verabschieden konnten.

Wir denken an alle, die im Moment ihres Todes keine vertraute Stimme hören, kein vertrautes Gesicht sehen konnten. Die sterben mussten ohne ein letztes zärtliches Wort, einen letzten liebevollen Blick, einen letzten Händedruck.

Das zu wissen, zerreißt uns das Herz. Es macht uns unendlich traurig.

Wir denken heute auch an die Ärztinnen und Ärzte, die Pflegerinnen und Pfleger, die in dieser Zeit Tag und Nacht um jedes Leben kämpfen, oft bis zur völligen Erschöpfung und nicht selten darüber hinaus.

Wir denken an all jene, die in Krankenhäusern, Pflegeheimen, in der Seelsorge und in Hospizen bis zuletzt für Sterbende da sind, die versucht haben, ihnen trotz allem einen Abschied in Würde zu ermöglichen.

Wir sind dankbar für ihre Fürsorge, für ihre Nächstenliebe. Sie alle riskieren ihre Gesundheit, um für andere da zu sein. Nicht wenige haben sich, während sie ihren Beruf ausübten, selbst mit dem Virus angesteckt, einige sind gestorben.

Auch ihnen wollen wir heute Ehre erweisen. Wir verneigen uns mit Respekt vor ihrem selbstlosen Engagement.

Wir gedenken heute der Toten, und wir wenden uns zugleich den Lebenden zu, die um sie trauern. Wir nehmen Anteil am Leid der Hinterbliebenen, die in dieser schwierigen Zeit Halt und Trost suchen, die sich einsam fühlen in ihrer Trauer und oft nicht wissen, wie es weitergehen soll.

Viele von Ihnen, liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger, haben in den vergangenen Monaten um Angehörige gebangt, gezittert und geweint. Manche konnten ihre Nächsten geheilt aus den Kliniken abholen; aber viele haben vor verschlossenen Krankenhaustüren gestanden und gefleht, noch einmal zu ihrer Frau oder ihrem Mann gelassen zu werden, zu ihrer Mutter, ihrem Vater, ihrer Tochter, ihrem Sohn.

Es gibt keine Worte für Ihren Schmerz. Aber wir hören Ihre Klage. Wir verstehen Ihre Bitterkeit.

Viele von Ihnen haben mir geschrieben, mit manchen habe ich sprechen können. Sie haben mir von ihrer Verzweiflung berichtet. Ich weiß, dass einige sich unendlich quälen, weil sie sterbenden Angehörigen auf dem letzten Weg nicht beistehen konnten; dass sie sich sogar vorwerfen, ihre Liebsten im Stich gelassen zu haben.

Für manche wiegt der Verlust doppelt schwer, weil ihnen ein letzter Blick auf den Verstorbenen, eine letzte Berührung verwehrt geblieben ist. Andere belastet es schwer, dass sie ihre Angehörigen nicht so bestatten konnten, wie sie und vor allem der Verstorbene sich das gewünscht hätten.

Viele sind überfordert und verzweifelt, weil sie in der Stunde größter Trauer, wenn noch der Schmerz der Todesnachricht einen lähmt, sie ausgerechnet dann Verwandten, Freunden und Bekannten die Teilnahme an der Trauerfeier versagen müssen.

Rituale des Trauerns geben Halt, spenden Trost und stiften Sinn. In der Zeit der Pandemie konnten diese Rituale oft nicht wie gewohnt oder aber gar nicht stattfinden. Viele Trauernde haben Bestattungen, die nur im allerkleinsten Kreis stattfinden konnten, als trostlos empfunden. Sie haben die gemeinschaftliche Trauer vermisst, die Verabschiedung am offenen Grab. Sie haben andere Menschen vermisst, jemanden, der sie in den Arm nimmt und mit ihnen weint.

Viele Trauernde treibt die Befürchtung um, dass ohne dieses gemeinsame Erinnern ihre Toten sang- und klanglos verschwinden, dass sie nicht weiterleben im Gedächtnis der Familien, des Freundeskreises oder der Nachbarschaft. Sie sehnen sich danach, die Verstorbenen mit ihrer ganzen Lebensgeschichte in der Gemeinschaft aufgehoben zu wissen. Möge der heutige Tag allen Trauernden Anlass geben, über den Verlust sprechen zu können.

Einige wenige Hinterbliebene sind heute hier bei uns im Saal. Wir wollen ihre Stimmen hören, stellvertretend für die vielen anderen, die in dieser Zeit um ihre Angehörigen trauern.

Auch an vielen anderen Orten unseres Landes gedenken Menschen heute der Verstorbenen und nehmen Anteil am Schicksal der Hinterbliebenen. Sie zünden Kerzen an, legen Blumen nieder, pflanzen Bäume, lassen an Gedenkstellen ein Gedicht oder ein Gebet zurück.

Gerade jetzt, in der Zeit der Pandemie, brauchen wir solche Orte, an denen wir mit kleinen Gesten zeigen können: Wir sind füreinander da, wir sind uns nah, auch wenn wir immer noch Abstand halten müssen.

Heute wollen wir allen Trauernden unser Mitgefühl ausdrücken, überall in unserem Land. Wir wollen ihnen sagen: Ihr seid nicht allein mit eurem Leid, nicht allein in eurer Trauer.

Wenn wir heute einen Moment innehalten, dann wird uns bewusst, dass das Virus unsere Gesellschaft tiefer erschüttert und verwundet hat, als wir uns das im Alltag eingestehen. Uns wird bewusst, wie schwer uns das alle trifft.

Wir alle spüren Sorge, spüren Ungewissheit. Wir alle leiden unter den Beschränkungen, die wir uns auferlegen mussten und weiter auferlegen müssen, um die Pandemie einzudämmen.

Aber wir wissen auch längst: Das Virus gefährdet nicht alle gleich, und die Beschränkungen setzen nicht allen gleich schwer zu. Deshalb denken wir heute besonders an diejenigen, die diese Krise besonders hart getroffen hat. An die Menschen, die an den Spätfolgen einer Infektion leiden. An jene, die seelisch krank geworden sind vor Einsamkeit und Enge. An Menschen, die Gewalt erlitten haben.

Wir denken an jene, die in wirtschaftliche Not geraten sind und um ihre Existenz bangen. An die Kinder, die auf Schule und Freunde verzichten müssen. An junge Menschen, die ausgerechnet in ihrem Start ins Leben ausgebremst sind.

Sie alle tragen eine außerordentliche Last.

Ich übersehe nicht, liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger: Neben der Trauer gibt es bei manchen auch Verbitterung und Wut.

Viele, die mir geschrieben haben, fragen sich, ob bestimmte Einschränkungen, die beschlossen wurden, um die Pandemie einzudämmen, zu viel Freiheit genommen haben. Sie fragen sich, ob bei dem Versuch, Menschenleben zu retten, die Menschlichkeit manchmal auf der Strecke geblieben ist.

Ich verstehe die Fragen, ich verstehe die Verbitterung.

Und ja, es stimmt: Wir haben Menschen Einsamkeit zugemutet, um andere vor Krankheit oder Tod zu schützen. Wir haben unser Leben einschränken müssen, um Leben zu retten.

Das ist ein Konflikt, aus dem es keinen widerspruchsfreien Ausweg gibt. Ich weiß, dass Einschränkungen, die in der Ausnahmesituation der Pandemie notwendig sind, unbeabsichtigt auch Leid und Not verursacht haben. Das ist die bittere Wahrheit.

Aber ich weiß auch: Die Politik musste schwierige, manchmal tragische Entscheidungen treffen, um eine noch größere Katastrophe zu verhindern. Wir alle, auch die Politik, haben lernen müssen, haben Fortschritte gemacht. Und wo es Fehler oder Versäumnisse gab, da müssen und werden wir das aufarbeiten. Aber nicht an diesem Tag. Nicht heute.

Meine Bitte ist heute: Sprechen wir über Schmerz und Leid und Wut. Aber verlieren wir uns nicht in Schuldzuweisungen, im Blick zurück, sondern sammeln wir noch einmal die Kraft für den Weg nach vorn, den Weg heraus aus der Pandemie, den wir gehen wollen und gehen werden, wenn wir ihn gemeinsam gehen.

Lassen wir nicht zu, dass die Pandemie, die uns schon als Menschen auf Abstand zwingt, uns auch noch als Gesellschaft auseinandertreibt!

Liebe Landsleute, die Pandemie erinnert uns an etwas, das wir allzu gern verdrängen: dass wir verletzbare und sterbliche Wesen sind. Nicht alles lässt sich planen, berechnen, absichern und beherrschen. Wir haben nicht alles im Griff. Schon gar nicht den Tod.

Auch wenn die Medizin immer mehr Krankheiten heilen, immer mehr Leben retten kann: Wir alle stehen dem Tod letztlich ohnmächtig und ratlos gegenüber, und es fällt uns schwer, das hinzunehmen. Die Pandemie lehrt uns Demut gegenüber dem Unverfügbaren.

Diese Erfahrung mag eine große Enttäuschung sein, eine Kränkung eines so sehr auf Selbstoptimierung gerichteten Zeitgeists. Aber ich glaube, dass diese Erfahrung auch heilsam sein kann. Im Angesicht von Krankheit und Tod fragen wir uns, was im Leben wirklich wichtig ist. Und wir erkennen: Was zählt, ist nicht nur die Sorge um das eigene Wohlergehen, sondern auch die Sorge um das Leben und die Gesundheit anderer.

Vom ersten Tag dieser Pandemie an haben wir das miteinander erfahren. Vom ersten Tag an sahen wir, wie viel Gemeinsinn, wie viel Mitgefühl in dieser Gesellschaft stecken. In allen Teilen unseres Landes waren Menschen füreinander da – und sind es immer noch. Viele setzen sich in ihrem Beruf, im Ehrenamt, in der Nachbarschaft, in der Familie unermüdlich für jene ein, die die Krise mit voller Wucht getroffen hat.

Diese Mitmenschlichkeit – sie ist ein Lichtblick in dunkler Zeit. Und ich glaube, das ist die existenzielle, die bleibende Erfahrung der Pandemie: Wenn es hart auf hart kommt, sind wir auf andere angewiesen – und andere auf uns!

Diese Lehre werden wir mit uns tragen, sie wird uns prägen, jeden und jede. Und ich glaube: Sie kann auch die Gesellschaft prägen, in der wir leben werden; die Zukunft, in die wir aufbrechen.

Wir werden von dieser Pandemiezeit gezeichnet sein, aber auch an ihr wachsen. Wir werden die Pandemie hinter uns lassen! Wir werden aufatmen und wieder freier leben!

Und wir sind auf dem Weg dorthin. In Rekordzeit haben Wissenschaftler Impfstoffe entwickelt, und Tag für Tag erreichen mehr Menschen durch die Impfung das rettende Ufer. Wir werden uns als Menschen wieder nahe sein, und als Gesellschaft vereint.

Dass das möglich ist, dass wir einander verbunden sind, auch mitten in der Pandemie, das spüren wir gerade heute, in dieser Stunde, in der wir gemeinsam innehalten.

Wir sehen die Wunden, die die Pandemie geschlagen hat. Wir gedenken der Verstorbenen. Und wir fühlen mit den Lebenden, die um sie trauern.

Bleiben wir beieinander, und geben wir acht aufeinander.

3. Σχολιασμός

3.1 Εισαγωγή

Η εργασία παρουσιάζει τη μετάφραση και τον σχολιασμό τριών κειμένων-ομιλιών του Frank-Walter Steinmeier (πομπός) σχετικών με την εξέλιξη της πανδημίας από τις αρχές Δεκεμβρίου 2020 έως τα μέσα Απριλίου 2021. Τα τρία μεταφράσματα αποτελούν πολιτικούς λόγους, με γλώσσα-πηγή τη γερμανική και γλώσσα-στόχο την ελληνική. **Πομπός** της ομιλίας των κειμένων-πηγή, είναι ο Steinmeier, ο οποίος σήμερα, ασκεί τα καθήκοντα του Ομοσπονδιακού Προέδρου από τον Μάρτιο του 2017. Αποτελεί μέλος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας (SPD) ένα κατά βάση ρεφορμιστικό κόμμα (Βανδώρος, 2015:86) που προσδιορίζεται με κεντρικούς πυλώνες τη σύσταση ενός κράτους πρόνοιας στη βάση αρχών αλληλεγγύης και κοινωνικής δικαιοσύνης (ό.π.: 88) και ο ίδιος ανήκει στη δεξιά πτέρυγά του, γνωστή για τη στήριξη στη μεταρρυθμιστική πολιτική.

Ο **πρώτος λόγος** είναι τα πρώτα εννιάμισι λεπτά της ομιλίας του (από την συνολικά 01:30:14 ώρα συζήτησης) και εκφωνήθηκε ως πρόλογος όταν «συναντήθηκε» με επτά πολίτες μέσω ζωντανούς αναμετάδοσης για να συζητήσουν για την πανδημία. Σκοπός του είναι να τονίσει την κρισιμότητα της κατάστασης, να δείξει τη συμπόνια του απέναντι στους πολίτες και να δώσει το έναυσμα να μοιραστούν τη δική τους οπτική γωνία για το πώς βιώνουν την πανδημία μέχρι και πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων του 2020.

Ο **δεύτερος λόγος** εκφωνήθηκε μία μέρα πριν το καθολικό Πάσχα και πρόκειται για εννιάλεπτη τηλεοπτική ομιλία για την πανδημία. Ο Πρόεδρος δείχνει να συμμερίζεται τον πόνο και την αγωνία των συμπολιτών του και επικροτεί τόσο τις πολιτικές αποφάσεις όσο και τη στάση του λαού απέναντι στα μέτρα. Εστιάζει στην ενσυναίσθηση για να τους δώσει κουράγιο να συνεχίσουν. Δεν παραλείπει να αναφερθεί στην αλληλεγγύη που απαιτείται για να διαχειριστεί η κρίση και καλεί τους Ευρωπαίους να συνεργαστούν για να την αντιμετωπίσουν, ενωμένοι.

Ο **τρίτος λόγος** εκφωνήθηκε δύο εβδομάδες μετά το καθολικό Πάσχα και σχεδόν ενάμιση χρόνο ύστερα από το ξέσπασμα της πανδημίας. Πρόκειται για την κεντρική ομιλία του Steinmeier (18 λεπτά) προς τιμήν των θυμάτων του COVID-19. Είναι σαφές εξ αρχής, ότι πρόκειται για ομιλία με απολογητικό χαρακτήρα, σαν μια αποτίμηση της χρονιάς, με έμφαση

στην συμπαράσταση των πληγέντων και την επεξήγηση των κυβερνητικών αποφάσεων. Διατηρεί την πατρική φιγούρα, ενώ εντάσσει στο σύνολο τον ίδιο και τους υπόλοιπους πολιτικούς που βρίσκονται στην αίθουσα, μαζί με τους τεθλιμμένους συγγενείς. Αποτίει φόρο τιμής στα θύματα της πανδημίας και στην αλτρουιστική συμπεριφορά του προσωπικού του συστήματος υγείας. Καλεί την Ευρώπη να ενωθεί και τον λαό να τηρεί τα μέτρα και να μην απελπίζεται. Παρατηρήθηκαν μικρές αποκλίσεις του γραπτού από τον προφορικό λόγο των βίντεο που έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Προέδρου, καθώς ο Steinmeier προέβη σε προσωπικές παρεμβάσεις κατά την εκφώνησή τους.

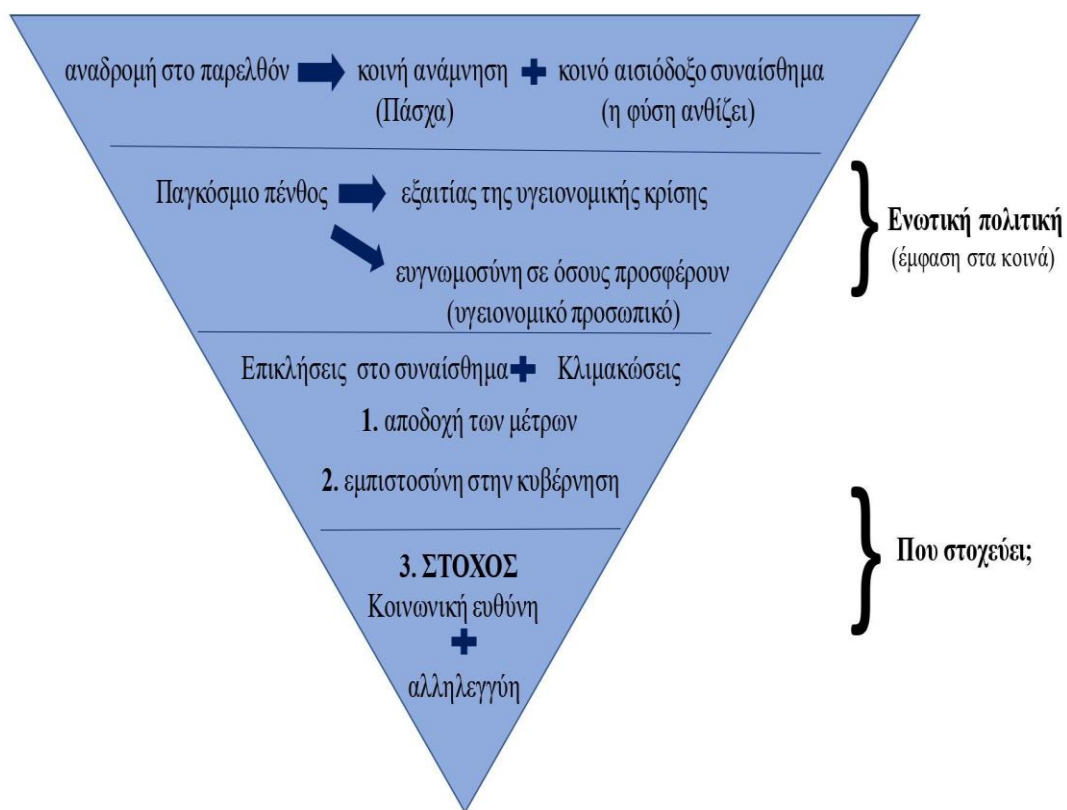
3.2 Επικοινωνιακό πλαίσιο

Όσον αφορά το επικοινωνιακό πλαίσιο, τον **τόπο** και τον **χρόνο**, οι δύο πρώτες χρονολογικά ομιλίες εκφωνήθηκαν στο Προεδρικό Ανάκτορο, η πρώτη σε ζωντανή αναμετάδοση στις 11 Απριλίου 2020 και η δεύτερη βιντεοσκοπημένη στις 11 Δεκεμβρίου 2020. Η τρίτη ομιλία εκφωνήθηκε μέσω ζωντανής μετάδοσης στο Βερολίνο στις 18 Απριλίου 2021 και εκφωνήθηκε από κάποια διαμορφωμένη αίθουσα του Προεδρικού Ανακτόρου, όπως αντιλαμβανόμαστε από το βίντεο. **Αποδέκτες** των κειμένων-πηγών (ΚΠ) αποτελούν όλοι οι Γερμανοί πολίτες που είτε παρευρίσκονταν δια ζώσης, όπως συνέβη στην τρίτη ομιλία, όπου υπήρχαν πολιτικοί και πολίτες, είτε παρακολουθούσαν εξ αποστάσεως-διαδικτυακά.

Κάθε ομιλία αποτελεί ένα είδος κειμένου με πληθώρα ρητορικών σχημάτων, βρίθει ειδικής ορολογίας τόσο από το πεδίο της ιατρικής (“Infektionszahlen”, “Erkrankten”, “Ärztinnen und Ärzte, die Pflegerinnen und Pfleger,”) όσο και της οικονομίας (“Kreis”, “wirtschaftliche Not”) και είναι διαποτισμένη από πολλά στοιχεία προφορικότητας (“liebe Bürgerinnen und Bürger”). Όσον αφορά τη δομή και την επιχειρηματολογία, η επικοινωνιακή πολιτική άλλαξε δομή, ύφος και περιεχόμενο (Βράιλα, 2021:38) λόγω της αιφνίδιας έξαρσης της πανδημίας και της ανάγκης των πολιτών για ενημέρωση και βασίζεται πλέον στη βιοπολιτική μεταρρύθμιση. Οι κυβερνήσεις έχουν πλέον την εξουσία και την ευθύνη να προστατεύσουν την υγεία των πολιτών τους, παρόλο που ελλοχεύει ο εμφανής κίνδυνος της οικονομικής κατάρρευσης (ό.π.: 47). Σύμφωνα με τον Foucault η βιοπολιτική ρητορική αναφέρεται σε πολιτικές στρατηγικές που στοχεύουν στο «άτομο – ως – είδος» (Καραμήτρος, 2020:6) και στόχο έχει την πειθαρχία των πολιτών απέναντι στην εξουσία που λαμβάνει αποφάσεις (Βράιλα, 2021: 47). Η σύγχρονη βιοπολιτική αναγκάζει τους πολιτικούς να αποφασίζουν ξεκάθαρα και να θέσουν

προτεραιότητες: το άτομο ή η οικονομία. Η βιοπολιτική κατά τον Foucault δεν μπορεί πλέον να βασίζεται στον πανοπτισμό των «πόλεων της πανούκλας» αλλά έχει χρέος να δημιουργεί στον αποδέκτη το αίσθημα της ασφάλειας και της ελπίδας (ό.π.: 37).

Ο Steinmeier και στις τρεις ομιλίες του ακολουθεί τη ρητορική δομή της ανεστραμμένης πυραμίδας, καθώς οι Γερμανοί ήταν ενήμεροι τόσο για το σύστημα υγείας, όσο και για την εξέλιξη της πανδημίας (Βράιλα 2021: 37). Η συγκεκριμένη ρητορική βασίζεται στη σωκρατική μαιευτική και τοποθετεί στο επίκεντρο τη βασική πληροφορία, ενώ παρουσιάζει σταδιακά τις δευτερεύουσες, ώστε ο αποδέκτης να συνειδητοποιήσει την κρισιμότητα της κατάστασης και την αναγκαιότητα των μέτρων. Ο Steinmeier με τη χρήση κλιμακωτών εντάσεων στοχεύει στο να δεχτεί ο αποδέκτης τη σημαντική πληροφορία: να αντιληφθεί ότι τα μέτρα είναι απαραίτητα και η τήρησή τους θα πρέπει να βασίζεται στο αίσθημα κοινωνικής ευθύνης των πολιτών και όχι στην αυστηρή-πανοπτική αστυνόμευση των «πόλεων της πανούκλας» (Foucault, 1995) από την πλευρά του κράτους (ό.π.: 39). Για παράδειγμα στην δεύτερη ομιλία, ο Πρόεδρος ξεκινάει με μια αναδρομή στο παρελθόν, μια ανάμνηση προηγούμενων ετών για το Πάσχα που δημιουργεί αισιόδοξα συναισθήματα “Draußen erblüht die Natur....lieben Menschen, Familie, Freunden”. Συνεχίζει με ενωτικό ύφος αναφερόμενος στο παγκόσμιο πένθος που βιώνουμε όλοι, εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης “Viele Tausend sind gestorben” και δεν παραλείπει να τονίσει την ευγνωμοσύνη που έχει απέναντι στο υγειονομικό σύστημα “wir danken den unermüdlichen Lebensrettern im Gesundheitswesen”. Με αυτόν τον τρόπο, κεντρίζει την προσοχή του αποδέκτη, τον προβληματίζει και με αρωγό του τις συνεχείς επικλήσεις στο συναίσθημα και τις κλιμακώσεις, στοχεύει στην αποδοχή των μέτρων και στην εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις κυβερνητικές αποφάσεις “Ich bitte Sie auch alle...um ihre riesige Verantwortung”. Στόχος του είναι ακόμη, η συλλογική αφύπνιση του αισθήματος της αλληλεγγύης και της κοινωνικής ευθύνης των πολιτών: “Aber wir Deutsche machen es uns ja auch sonst nicht immer einfach...Wir können und wir werden auch in dieser Lage wachsen.”

Εικόνα 1. Παράδειγμα: Σχεδιάγραμμα επικοινωνιακής πολιτικής (ανεστραμμένη πυραμίδα) από την τηλεοπτική ομιλία του Frank Steinmeier στις 11 Απριλίου 2020.

Το νέο επικοινωνιακό πλαίσιο των κειμένων-στόχος (ΚΣ) ορίζεται από τον σκοπό του μεταφράσματος, ο πομπός παραμένει ο ίδιος, ενώ αποδέκτες του αποτελούν πλέον, ελληνόφωνοι, που επιθυμούν να ενημερωθούν για την κατάσταση της πανδημικής κρίσης και των πολιτών στη Γερμανία. Ενδεχομένως μια μερίδα εξ αυτών φέρει μία από τις ιδιότητες του δημοσιογράφου, επικοινωνιολόγου, λογογράφου ή πολιτικού (κ.ά.) που επιθυμεί να μελετήσει τον συγκεκριμένο λόγο. Υπάρχει συγχρονία μεταξύ χώρου και χρόνου, ένεκα της πανδημίας, καθώς πρόκειται για ένα καθολικό πρόβλημα, που απαιτεί κοινή δράση και αντιμετώπιση. Όπως φαίνεται ο Steinmeier, μπορεί να απευθύνεται προς τους Γερμανούς πολίτες εκείνη τη στιγμή, ωστόσο γνωρίζει ότι αποδέκτες του είναι και οι ομόλογοί του σε ολόκληρη την Ευρώπη, λ.χ. “Und zeigen wir es bitte auch in Europa!”. Η πανδημία επομένως σπάει το φράγμα των συνόρων, εκμηδενίζει την χωροχρονική απόσταση και μετατρέπει την Ευρώπη σε

ένα μεγάλο κράτος. Έτσι, κατά τη μεταφραστική διαδικασία σημειώθηκαν λίγες πολιτισμικές μετατοπίσεις και επεξηγήσεις.

3.3 Κειμενικός Τύπος & Λειτουργίες

Για τον προσδιορισμό του κειμενικού τύπου, η Reiss βασίζεται στο εργαλειακό μοντέλο των λειτουργιών της γλώσσας που πρότεινε ο Karl Bühler (Nord, 2014: 91). Ο Schaffner (Βράιλα, 2020:4) υποστηρίζει, ότι είναι δύσκολο να κατατάξουμε τον πολιτικό λόγο σε μόνο έναν συγκεκριμένο τύπο κειμένου και ο Simms (ό.π.:2) συμπληρώνει, ότι ένα πολιτικό κείμενο συνδυάζει διάφορους κειμενικούς τύπους για την εκπλήρωση διαφορετικών λειτουργιών και πολιτικών δραστηριοτήτων. Στην προκειμένη και οι τρεις λόγοι, ανήκουν στα πολυλειτουργικά, πληροφοριακά, προτρεπτικά, εκφραστικά κείμενα, τα οποία συνδυάζουν την πληροφόρηση του αποδέκτη παράλληλα με το μήνυμα κοινωνικής ευθύνης και εμπιστοσύνης στις πολιτικές αποφάσεις. Επιπλέον, επειδή πρόκειται για ομοιολειτουργική μετάφραση, ο υβριδικός κειμενικός τύπος υιοθετήθηκε και καθοδήγησε τις υφολογικές επιλογές της γλώσσας—αφίξεως σύμφωνα με τον σκοπό του κειμένου—αφίξεως.

Σύμφωνα με το εργαλειακό μοντέλο των λειτουργιών της γλώσσας του Bühler και την προσθήκη του Jakobson (ό.π.:97), διακρίνονται στους συγκεκριμένους λόγους η αναφορική—πληροφοριακή, η εκφραστική, η κλητική—προτρεπτική και η φατική λειτουργία. Οι λόγοι είναι πολιτικοί, ως εκ τούτου φύσει πληρούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ύφους και γλώσσας και λόγω πανδημίας εμπλουτίστηκαν με αριθμούς και επιστημονικές αναλύσεις για να πείσουν. Επειδή, λοιπόν, ο κεντρικός πυλώνας είναι η πειθώ, η χρήση ρητορικών σχημάτων και επικλήσεων στο συναίσθημα παρατηρείται κατά κόρον. Δεν υπάρχει περιθώριο διγλωττίας, καθώς πρόκειται για ζητήματα δημοκρατικής βιοπολιτικής. Το ύφος είναι εναργές, απολογητικό-εξομολογητικό, συναισθηματικά φορτισμένο, προτρεπτικό. Αξίζει να σημειωθεί ότι το παρόν ύφος είναι ασυνήθιστο στους πολίτες, καθώς τόσο οι αποδέκτες του ΚΠ όσο και του ΚΣ είναι εξοικειωμένοι με μια αυστηρή εικόνα των Γερμανών πολιτικών.

Η Reiss στα πληροφοριακά κείμενα συμπεριλαμβάνει και τη φατική επικοινωνία, στα εκφραστικά την αισθητική επίδραση των αποδεκτών και στα προτρεπτικά την πρόκληση αντίδρασης των αποδεκτών (ό.π.: 92), πράγμα που απαντάται και στους τρεις λόγους. Στις λειτουργίες των ΚΣ, διατηρήθηκαν όλες οι λειτουργίες των κειμένων-αφετηρίας, διότι το

ελληνόφωνο κοινό-αποδέκτης του ΚΣ, ενδιαφέρεται να μάθει για την κατάσταση στη Γερμανία. Ενδεχομένως μια μερίδα του κοινού επιδιώκει να προβεί σε μελέτη ή/και σύγκριση των πολιτικών κινήσεων Γερμανίας και Ελλάδας αντίστοιχα.

3.4 Σκοπός Κειμένου–Πηγή & Σκοπός Κειμένου–Στόχος

Σύμφωνα με τη θεωρία του Σκοπού, «η βασική αρχή που καθορίζει κάθε μεταφραστική διαδικασία είναι ο στόχος (Σκοπός) της συνολικής μεταφραστικής δράσης» (Nord 2014: 70) και αυτός ο στόχος προσαρμόζεται στις εκάστοτε μεταφραστικές οδηγίες. Επομένως, κρίθηκε απαραίτητη η διατήρηση της έκφρασης και της υφολογίας, καθώς ο σκοπός των μεταφρασμάτων ταυτίζεται με των πρωτοτύπων.

Τα ΚΠ έχουν διττό στόχο: α) να τονίσουν την κρισιμότητα της κατάστασης και την συμπόνια του Προέδρου απέναντι στον λαό β) να πληροφορήσουν και να πείσουν τον αποδέκτη να εμπιστευτεί τις αποφάσεις. Έτσι θα τηρήσει τα μέτρα και θα δείξει αλληλεγγύη. Οι στόχοι διατηρήθηκαν στα ΚΣ για να πληροφορηθεί σωστά ο ελληνόφωνος αποδέκτης.

3.5 Κατηγορίες Μεταφραστικών Προβλημάτων

Σύμφωνα με τη Nord τα μεταφραστικά προβλήματα είναι αντικειμενικά ή τουλάχιστον διωποκειμενικά και δεν πρέπει να ταυτίζονται με τις μεταφραστικές δυσκολίες, δηλαδή τις υποκειμενικές δυσκολίες που συναντά ένας μεταφραστής κατά τη μεταφραστική διαδικασία και βασίζονται σε ανεπάρκεια μεταφραστικών δεξιοτήτων ή σε λανθασμένη τεκμηρίωση (2014: 145). Ο εντοπισμός τους σύμφωνα με τον Schäffner γίνεται μέσα από προσεκτική ανάγνωση του ΚΠ πριν ξεκινήσει η μετάφραση (Κελάνδριας, 2016: 141). Η Nord διακρίνει τέσσερις κατηγορίες: τα πραγματολογικά, τα (δια)πολιτισμικά, τα (δια)γλωσσικά και τα κειμενοϊδιομορφικά προβλήματα που στην προκειμένη αφορούν τα Γερμανικά–Ελληνικά.

3.5.1 Πραγματολογικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης

Η πρώτη κατηγορία μεταφραστικών προβλημάτων είναι τα πραγματολογικά, τα οποία απορρέουν από τις διαφορές των επικοινωνιακών καταστάσεων του ΚΠ και του ΚΣ (Κελάνδριας 2016: 141) και εντοπίζονται με την σύγκριση εξωκειμενικών παραγόντων, όπως ο πομπός, ο δέκτης, ο χώρος, ο χρόνος κ.ά. (Nord 2014: 148).

Στο πρόσωπο του Steinmeier αντανακλάται η κυβερνητική προσπάθεια και ευθύνη απέναντι στον λαό. Η γλώσσα είναι απλή μεν, επίσημη δε, (Hochdeutsch), κατανοητή από την πλειονότητα. Κυριαρχεί το α' πληθυντικό πρόσωπο και ο εκάστοτε αποδέκτης εισπράττει ότι ο Steinmeier απευθύνεται στους συμπολίτες του εντάσσοντας τον εαυτό του στο σύνολο “Wir sind ermüdet”, “gedenken wir”, “Wir denken an” κ.ά. ενώ επεκτείνει τη συλλογικότητα στους Ευρωπαίους και τους καλεί να συμμαχήσουν “Solidarität in Europa”.

Για τη σωστή απόδοση και με γνώμονα τον σκοπό του μεταφράσματος, μελετήθηκε ο λόγος του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και κυρίως της Πρόεδρου της ελληνικής Δημοκρατίας, Κατερίνας Σακελλαροπούλου, καθώς πρόκειται για την ίδια πολιτική θέση και διαπιστώθηκε ταύτιση σε γλωσσικό επίπεδο και ύφος και έντονη χρήση του «εμείς» και άλλων στοιχείων συλλογικότητας. Ο χρόνος και ο τόπος υιοθετήθηκε στο ΚΣ και διατηρήθηκε η ρητορική τεχνική, καθώς οι αποδέκτες έχουν ήδη ανάλογες αναφορές.

Για τον πομπό χρειάστηκε να αναφερθούν χρήσιμες πληροφορίες για τον ελληνόφωνο αποδέκτη που ενδεχομένως δεν τον γνωρίζει. Το ίδιο συμβαίνει και με το μέσο και το κίνητρο εκφώνησης που επίσης επεξηγήθηκαν, ενώ κρίθηκε σημαντικό να δοθούν και στοιχεία κρουσμάτων και θανόντων για κάθε περίοδο.

3.5.2 Πολιτισμικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης

Στη δεύτερη κατηγορία βρίσκονται τα διαπολιτισμικά που απορρέουν από τις διαφορές στις συμβάσεις, τις νόρμες, το ύφος μεταξύ των πολιτισμών των ΚΠ και ΚΣ (Κελάνδριας 2016: 142) που διέπουν την λεκτική και μη λεκτική συμπεριφορά των δύο εμπλεκόμενων πολιτισμών (Nord 2014: 149).

Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται πολιτισμικά στοιχεία που αναφέρονται στη γερμανική πραγματικότητα, την οποία ο ελληνόφωνος αποδέκτης, πιθανώς, αγνοεί. Για παράδειγμα, οι λέξεις “Bürgerlage” και “Schloss Bellevue” με τις οποίες είναι εξοικειωμένοι οι Γερμανοί, μεταφράστηκαν ως «συγκέντρωση πολιτών» με σημείωση του μεταφραστή και

ως «Προεδρικό Ανάκτορο» αντίστοιχα, διατηρώντας σε παρένθεση τη λατινική γραφή, ώστε να είναι κατανοητές στον αποδέκτη του ΚΣ και να του δώσουν το έναυσμα, αν επιθυμεί, να ψάξει περαιτέρω.

Άλλο παράδειγμα αποτελεί η λέξη “Demokratie” που μεταφράστηκε ως «Δημοκρατία» με κεφαλαίο «Δ» για να συμπεριλάβει την έννοια ως αξία, καθώς σκοπός του Προέδρου είναι να σταθεί στην ευθύνη των πολιτών απέναντι στην ίδια τη Δημοκρατία. Ο ίδιος εξηγεί, ότι ο κάθε πολίτης με την ιδιότητα και ωριμότητά του, στο πλαίσιο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων μιας Δημοκρατίας, συνέβαλε-συμβάλλει στο να περιοριστεί η ραγδαία εξάπλωση της πανδημίας και ο αριθμός των θυμάτων “Eine Demokratie, in der jedes Leben zählt...bei der Müllabfuhr” και κατ’ επέκταση μπορεί να περιορίζονται οι δημοκρατικές ελευθερίες, ωστόσο είναι αναγκαίο κακό για την προστασία όλων.

Εξίσου σημαντικό παράδειγμα είναι ο όρος “Deutschen Einheit” που μεταφράστηκε ως είθισται «Γερμανική Ενότητα» και έγινε χρήση σημείωσης για να δοθούν πληροφορίες στο κοινό, τεχνική που ακολουθήθηκε για τον ίδιο λόγο και στον Γερμανό συγγραφέα “Erich Mühsam”. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Steinmeier ενώ υπάγεται στο SPD, επιλέγει έναν αντίθετο ιδεολογικά με τον ίδιο, συγγραφέα, για να περιγράψει τη δυσκολία της κατάστασης.

3.5.3 Γλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης

Σύμφωνα με τη Nord (2014: 150) και τον Κελάνδρια (2016: 142) τα διαγλωσσικά μεταφραστικά προβλήματα απορρέουν από δομικές διαφορές στο λεξιλόγιο, τη σύνταξη και τα υπερτεμαχιακά στοιχεία των δύο γλωσσών. Στην προκειμένη, η γερμανική και η ελληνική, αποκλίνουν η μία από την άλλη.

Η γερμανική ως συνθετική γλώσσα, βασίζεται στην δημιουργία σύνθετων λέξεων, ενώ η ελληνική είναι περιφραστική και σπανίως δημιουργεί νέες σύνθετες λέξεις. Ο μεταφραστής, όταν καλείται να αποδώσει στην ελληνική έναν σύνθετο όρο της γερμανικής λαμβάνει υπόψη τον σκοπό και σε περίπτωση που δεν υφίσταται μονολεκτικά, συνήθως περιφράσει. Ενδεικτικά παραδείγματα σύνθετων λέξεων που αποδόθηκαν περιφραστικά αποτελούν οι: “Gesundheitswesen”, “Vorweihnachtszeit”, “Alleinerziehenden”, “weitergeht” κ.ά. και μεταφράστηκαν ως: «σύστημα υγείας», «περίοδος πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων»,

«μονογονεϊκές οικογένειες», «τι μέλλει γενέσθαι» κ.ά. Στα κείμενα επιπλέον υπάρχουν όροι όπως λ.χ. “Infektionszahlen”, “Pflegeheimen”, “Hospizen” που μεταφράστηκαν ως συμφράσεις: «αριθμός κρουσμάτων» «κέντρα αποκατάστασης», «ξενώνες φιλοξενίας ηλικιωμένων, καθώς έτσι απαντώνται στα ελληνικά. Το όνομα του Steinmeier αν και υπάρχει μετεγγραμμένο σε πληθώρα άρθρων, παρέμεινε με λατινικούς χαρακτήρες για να αποφευχθεί τυχόν αλλοίωση της προφοράς και ορθογραφίας. Επιπλέον, σύνθετη είναι και η γερμανική συντακτική δομή, με μακροπερίοδο λόγο, ωστόσο δεν ισχύει στα συγκεκριμένα ΚΠ, διότι επιλέχθηκε σκόπιμα κυρίως βραχυπερίοδος λόγος και επαναλήψεις, καθώς σκοπός είναι να περάσει ένα σαφές μήνυμα, κατανοητό για όλους. Φυσικά, διατηρήθηκε η δομή και το ύφος του Προέδρου για να επιτευχθεί ο ίδιος σκοπός. Παραδείγματα: «Πριν από έναν και πλέον χρόνο,...μονάδες εντατικής θεραπείας.», «Συλλογιζόμαστε όλους αυτούς τους ανθρώπους...απέραντη θλίψη!» κ.ά. Διατηρήθηκαν ακόμη η προστακτική που αποδόθηκε με προτροπή ως είθισται στα ελληνικά «Ας μοιραστούμε», «Ας παραδειγματιστούμε» κ.ά. Βέβαια στον προφορικό λόγο δεν δίνεται ιδιαίτερη σημασία στα σημεία στίξης του ΚΠ, επομένως τα ασύνδετα σχήματα και οι λίγες μακροπερίοδες προτάσεις διατηρήθηκαν, όπου ήταν δυνατό και κρινόταν απαραίτητο.

3.5.4 Κειμενοϊδιομορφικά μεταφραστικά προβλήματα & τρόπος διαχείρισης

Τελευταία κατηγορία είναι τα κειμενοϊδιομορφικά μεταφραστικά προβλήματα που απορρέουν από τις ιδιαιτερότητες του ΚΠ, χαρακτηριστικά τα σχήματα λόγου, τα ρητορικά σχήματα, οι παρηχήσεις, οι ομοιοκαταληξίες κλπ. (Κελάνδριας 2016: 142).

Όπως προαναφέρθηκε, κυριαρχεί και υιοθετήθηκε μεταφραστικά η προτρεπτική λειτουργία και ο ομιλητής χρησιμοποιεί τρόπους πειθούς και ρητορικά μέσα ad hoc να πείσει για την κρισιμότητα της κατάστασης, για εμπιστοσύνη, ενότητα. Η πανδημία ανάγκασε να κυριαρχεί η συλλογικότητα στο πολιτικό σκηνικό, το «εμείς», “Wir” (156 φορές) και η κτητική αντωνυμία (unser-), ώστε να ενταχθεί ο πολιτικός στο σύνολο. Αξιοσημείωτη είναι η χρήση α’ ενικού «τι μπορώ να κάνω... και τους άλλους;» με στόχο να προβληματίσει εποικοδομητικά. Σκόπιμη είναι και η χρήση β’ πληθυντικού (ihr-) που υπογραμμίζει την τεράστια προσπάθεια των Γερμανών πολιτών απέναντι στα μέτρα.

Επίσης, κάθε ΚΠ βρίθει συμβολισμών όπως οι συλλογικές έννοιες λ.χ. “unermüdlichen Lebensrettern” (άοκνους σωτήρες) για να περιγράψει όσους εργάζονται σε σούπερ-μάρκετ, στην αποκομιδή κ.ά. Οι σωτήρες δηλαδή είναι οι άνθρωποι της διπλανής πόρτας, αυτοθυσιαστικά πρότυπα που εμπνέουν τους πολίτες. Άλλοι συμβολισμοί που εγείρουν το συναίσθημα είναι η έννοια της «Demokratie-Δημοκρατίας» ό.π. αλλά και η «Ευρώπη» που καλείται να δείξει το ανθρώπινό της πρόσωπο. Οι συμβολισμοί “Solidarität” “Hoffnung” “Impfstoffe” “Osterfest” “Vorweihnachtszeit” “Kraftakt”, “Alleingänge”, “Menschlichkeit”, “Krise”, “Krieges”, “Virus” κ.ά. ενισχύουν τον χαρακτήρα της συλλογικότητας και συμβολίζουν την ελπίδα και τον ομαδικό αγώνα για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Επιπλέον, έντονη είναι η δημιουργία εικόνων, ενδεικτικά “Draußen erblüht...Familie, Freunden” και “80.000 Menschen...es weltweit” η χρήση εμφατικών μορίων και κυρίως των “doch”, “ja”, τα οποία αναλόγως το νόημα κάθε πρότασης μεταφράστηκαν με επιρρήματα αλλά και οι μεταφορές και προσωποποιήσεις του ιού «με εχθρό που караδοκεί» π.χ. “Das Virus...nicht besiegt”. Παρατηρείται ακόμη πληθώρα σχημάτων όπως του υπερβατού «αδύνατα δυνατά», ασύνδετου λ.χ. «από τον νοσηλευτή... των απορριμμάτων», της υπερβολής μέσω του επιρρήματος «πολύ» αλλά και αντίθεσης «ξεχνώ-νοσταλγούμε», «τρωτοί-άτρωτοι». Από τα πιο σημαντικά σχήματα είναι οι συνεχείς κλιμακωτές ρητορικές ερωτήσεις λ.χ. «Πώς αισθάνεστε... να ελπίζετε;» και οι επαναλήψεις που δημιουργούν σχήμα κύκλου πχ. “Χιλιάδες-χιλιάδες-εκατοντάδες χιλιάδες”, «Συλλογιζόμαστε». Αισθητά είναι τα επίσης κλιμακωτά σχήματα αντίθεσης και σχήματα λιτότητας, λ.χ. «Θα εξακολουθούμε...επλήγησαν περισσότερο;».

Τα παραπάνω εκφραστικά μέσα συμμαχούν στο να επιτευχθεί μια βιοπολιτική ρητορική με στόχο να συνειδητοποιήσουν οι πολίτες το χρέος της κοινωνικής ευθύνης και την ανάγκη για αλληλεγγύη και τήρηση των μέτρων. Δημιουργείται ασυνείδητα ένα αίσθημα ασφάλειας ότι αν εφαρμοστούν, θα σημάνει λήξη της πανδημίας.

4. Επίλογος

Όπως γίνεται αντιληπτό, η πανδημική κρίση της COVID-19 αποτελεί μία παγκόσμια κρίση που έχει αλλάξει τις ζωές κάθε κοινότητας. Λόγω της τροπής της πανδημίας οι πολιτικοί υποχρεώθηκαν να επιδείξουν μια πιο ανθρώπινη πλευρά με περισσότερη ειλικρίνεια, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και να γίνουν «ένα» με τους συμπολίτες τους. Οι συγκεκριμένες ομιλίες αποδεικνύουν την μεταστροφή του γερμανικού πολιτικού λόγου, ο οποίος ερείδεται πλέον σε τόνωση του ηθικού, σε επιστημονικά στοιχεία και αμέριστη συμπόνια προς τους πολίτες-αποδέκτες. Τέλος, οι συγκεκριμένες ομιλίες αποκτούν έναν διεθνικό χαρακτήρα και θα μπορούσαν να αποτελέσουν αξιόλογη πηγή για μελέτη και συγκριτική ανάλυση του πολιτικού επικοινωνιακού τρόπου διαχείρισης της πανδημίας σε διάφορα κράτη ανά τον κόσμο.

Η μετάφραση πολιτικής ομιλίας αποτελεί εν γένει πρόκληση για τον μεταφραστή. Ο ίδιος οφείλει να κατέχει τη γλώσσα-πηγής και αφίξεως, να αναλύει τον σφυγμό των κειμένων και να διαχειρίζεται τα εκάστοτε μεταφραστικά προβλήματα. Απαραίτητο κρίνεται να γνωρίζει το πολιτικό γίγνεσθαι και των δύο πολιτισμών καθώς και το context, την αιτία εκφώνησης, τον αποδέκτη του κειμένου και τον σκοπό, ώστε να προβεί σε κατάλληλες μεταφραστικές επιλογές.

Σε προσωπικό επίπεδο, η εκπόνηση της εργασίας αποτέλεσε πρόκληση και συνάμα το εναρκτήριο λάκτισμα να δοκιμάσω περαιτέρω τις δυνατότητές μου στη μετάφραση πολιτικού λόγου. Μέσα από ενδελεχή έρευνα μελέτησα το πολιτικό σκηνικό της Γερμανίας εν μέσω πανδημίας και τη ρητορική όχι μόνο του Frank Steinmeier αλλά και της Ελληνίδας Προέδρου, Κατερίνας Σακελλαροπούλου για να εμβαθύνω σε λόγο που είναι εξοικειωμένο το κοινό-στόχος. Η εκτενής μελέτη μεταφραστικών θεωριών και οι τεχνικές που χρησιμοποίησα για την επίλυση των προβλημάτων και των δυσκολιών με γέμισαν αυτοπεποίθηση, εμπιστοσύνη στις δυνάμεις μου και φυσικά, εμπλούτισαν το γνωστικό μου αντικείμενο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Έντυπο υλικό

- Nord, C. (2014). *Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ως στοχευμένη δραστηριότητα – Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις* (Σ.Π. Γραμμενίδης, Δ.Δ. Λάμπρου, μετ.). Αθήνα: Διάυλος.
- Reiss, K. & Vermeer, H. J. (2014). *Towards a General Theory of Translational Action*. London: Routledge.
- Κελάνδριας, Π. Ι. (2007). *Η Μετάφραση των Οικονομικών Κειμένων*. Αθήνα: Διάυλος.

Πηγές πρωτοτύπων

- Steinmeier, F., 2022. *www.bundespraesident.de: Der Bundespräsident / Reden / Erste "Bürgerlage" zur Corona-Pandemie*. Bundespraesident.de. Ανακτήθηκε από: <<https://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/DE/Frank-Walter-Steinmeier/Reden/2020/12/201211-Buergerlage.html>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.
- Steinmeier, F., 2022. *www.bundespraesident.de: Der Bundespräsident / Reden / Fernsehansprache zur aktuellen Lage in der Corona-Pandemie*. Bundespraesident.de. Ανακτήθηκε από: <<https://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/DE/Frank-Walter-Steinmeier/Reden/2020/04/200411-TV-Ansprache-Corona-Ostern.html>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.
- Steinmeier, F., 2022. *www.bundespraesident.de: Der Bundespräsident / Reden / Zentrale Gedenkveranstaltung für die Verstorbenen in der Corona-Pandemie*. Bundespraesident.de. Ανακτήθηκε από: <<https://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/DE/Frank-Walter-Steinmeier/Reden/2021/04/210418-Corona-Gedenken.html>> τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Ηλεκτρονικά λεξικά

- Διαδικτυακό λεξικό Pons. Ανακτήθηκε από: <https://el.pons.com/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%AC%CF%86%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7> □
- Iate.europa.eu. *iate*. Ανακτήθηκε από: <<https://iate.europa.eu/>>
- Onlinewörterbuch Duden. Ανακτήθηκε από: <https://www.duden.de/woerterbuch>

Ιστογραφία

Ξενόγλωσση

Bundespraesident.de. 2022. *www.bundespraesident.de: Der Bundespräsident / Curriculum Vitae / Federal President Frank-Walter Steinmeier*. Ανακτήθηκε από: <https://www.bundespraesident.de/EN/Federal-President/Curriculum-Vitae/Curriculum-Vitae_Steinmeier.html>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Bundespraesident.de. 2022. *www.bundespraesident.de: Der Bundespräsident / Schloss Bellevue*. Ανακτήθηκε από: <<https://www.bundespraesident.de/DE/Die-Amtssitze/Schloss-Bellevue/schloss-bellevue-node.html>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Museum, S., 2022. *Gerade auf LeMO gesehen: LeMO Biografie*. DhM.de. Ανακτήθηκε από: <<https://www.dhm.de/lemo/biografie/erich-muehsam>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Lorenzini, D., 2020. *Biopolitics in the Time of Coronavirus*. In the Moment. Ανακτήθηκε από: <<https://critinq.wordpress.com/2020/04/02/biopolitics-in-the-time-of-coronavirus/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Van Dijk, T., n.d. *What is Political Discourse Analysis*. [ebook] Universiteit van Amsterdam. Ανακτήθηκε από: <<http://file:///C:/Users/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%20%CE%9C%CF%80%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B7/Desktop/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B2%CF%81%CE%AC%CE%B9%CE%BB%CE%B1/%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82/Van%20Dijk%20Waht%20is%20political%20discourse%20analysis.pdf>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Ελληνική

Google.com. n.d. *Ποσοστά μόλυνσης με COVID-19*. Ανακτήθηκε από: <<https://www.google.com/search?q=%CF%80%CE%BF%CF%83%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B1+%CE%BC%CE%BF%CE%BB%CF%85%CE%BD%CF%83%CE%B7%CF%82+%CE%BC%CE%B5+COVID&oq=%CF%80%CE%BF%CF%83%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B1+%CE%BC%CE%BF%CE%BB%CF%85%CE%BD%CF%83%CE%B7%CF%82+%CE%BC%CE%B5+COVID&aqs=chrome..69i57.9318j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

ProtoThema. 2020. *Γερμανία: Γιατί το μερικό lockdown δεν αποδίδει*. Ανακτήθηκε από: <<https://www.protothema.gr/world/article/1073163/germania-giati-to-meriko-lockdown-den-apodidei/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

ProtoThema. 2021. *Γερμανία: Η χώρα τιμά τα 80.000 θύματα της πανδημίας*. Ανακτήθηκε από: <<https://www.protothema.gr/world/article/1116004/germania-i-hora-tima-ta-80000-thumata-tis-pandimias/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

ΑΠΕ-ΜΠΕ, Deutschlandfunk, 2020. *Σταϊνμάιερ: Μέρα ελπίδας η έναρξη των εμβολιασμών, αλλά δεν πρόκειται για το τέλος της πανδημίας*. naftemporiki.gr. Ανακτήθηκε από: <<https://www.naftemporiki.gr/story/1672712/stainmaier-mera-elpidas-i-enarksi-ton-emboliasmon-alla-den-prokeitai-gia-to-telos-tis-pandimias>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Βανδώρος, Σ., 2015. *Εισαγωγή στις Πολιτικές Ιδεολογίες*. [ebook] www.kallipos.gr, heallink, pp.86,88. Ανακτήθηκε από: <<http://file:///C:/Users/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%20%CE%9C%CF%80%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%AC%CE%BD%CE%BD%CE%B7/Desktop/%CF%80%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%B2%CF%81%CE%AC%CE%B9%CE%BB%CE%B1/%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82/%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%9B%CE%A5%CE%A3%CE%97%20%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D%20%CE%99%CE%94%CE%95%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%A9%CE%9D.pdf>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Βράιλα, Σ., 2021. *Covid - 19: η πανδημία ως αιτία βιοπολιτικής μεταρρύθμισης και αλλαγής του πολιτικού λόγου*. ΔΙΑΥΛΟΣ, σ.37, 38, 39, 47.

Βράιλα, Σ., 2020. *Politischer Diskurs u. Übersetzung*. Παρουσίαση σε μάθημα, pp.2,4.

Καραμήτρος, Ι., 2020. *Η επίδραση της πανδημίας του covid19 στην εθνική στρατηγική των κρατών*. [ebook] Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου, σ.6. Ανακτήθηκε από: <<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/24977/4/KaramitrosIoannisMsc2020.pdf>> , τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Καρμαντζάνη, Έ., 2020. *Η βιοπολιτική στην εποχή του COVID-19 - ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ*. ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ. Ανακτήθηκε από: <<https://odeth.eu/h-%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AE-%CF%84%CE%BF%CF%85-covid-19/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Μπράτσος, Ν., 2021. *Κ. Σακελλαροπούλου: Η πανδημία του κορονοϊού όξυνε τις διακρίσεις εναντίον των γυναικών*. www.ertnews.gr. Ανακτήθηκε από:

<<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/k-sakellaropoyloy-i-pandimia-toy-koronoioy-oxyne-tis-diakriseis-enantion-ton-gynaikon/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας. 2022. *Μήνυμα του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη για τον κορονοϊό | Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας*. Ανακτήθηκε από: <<https://primeminister.gr/2020/03/17/23593>> τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας. 2022. *Μήνυμα του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη προς τους πολίτες για το δεύτερο κύμα της πανδημίας και για τα μέτρα προστασίας της Δημόσιας Υγείας | Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας*. Ανακτήθηκε από: <<https://primeminister.gr/2020/10/31/25151>> τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας. 2022. *Μήνυμα του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη προς τους πολίτες για την πανδημία και τα μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας | Ο Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας*. Ανακτήθηκε από: <<https://primeminister.gr/2021/11/18/27977>> τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Συντακτική ομάδα Ethnos Group, R., 2020. *Σακελλαροπούλου για τους νεκρούς της πανδημίας: «Ας μην ξεχάσουμε όσους έφυγαν»*. ΕΘΝΟΣ. Ανακτήθηκε από: <<https://www.ethnos.gr/Politics/article/137880/sakellaropoyloygiatoysnekreysthspan dhmiasasmhnxexasoymeosoysefygan>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Συντακτική ομάδα ert.gr, 2021. *Κ. Σακελλαροπούλου: Μετά την πανδημία ο κόσμος δεν θα είναι πια ο ίδιος για τις γυναίκες*. www.ertnews.gr. Ανακτήθηκε από: <<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/politiki/k-sakellaropoyloy-meta-tin-pandimia-o-kosmos-den-tha-einai-pia-o-idios-gia-tis-gynaikes/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Συντακτική ομάδα naftemporiki.gr, 2021. *Μητσοτάκης-Σακελλαροπούλου: Να μην υπάρξει εφησυχασμός τώρα το Πάσχα*. M.naftemporiki.gr. Ανακτήθηκε από: <<https://m.naftemporiki.gr/story/1720715/mitsotakis-sakellaropoulou-na-min-uparksei-efisuxasmos-tora-to-pasxa>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

Συντακτική ομάδα naftemporiki.gr, 2020. *Τηλεδιάσκεψη Μητσοτάκη - Σακελλαροπούλου: Πειθαρχία στα μέτρα ώστε «ο Μάιος να είναι καλύτερος από τον Απρίλιο»*. Naftemporiki.gr. Ανακτήθηκε από: <<https://www.naftemporiki.gr/story/1587754/tilediaskepsi-mitsotaki-sakellaropoulou-peitharxia-sta-metra-oste-o-maios-na-einai-kaluteros-apo-ton-aprilio>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

ΤοΒΗΜΑ Team, 2020. *Σακελλαροπούλου : Υποχρέωση όλων μας να τηρήσουμε τα μέτρα για τον κορωνοϊό - Ειδήσεις - νέα - Το Βήμα Online*. Ειδήσεις - νέα - Το Βήμα Online. Ανακτήθηκε από: <<https://www.tovima.gr/2020/08/20/politics/sakellaropoulou-ypoxreosi-olon-mas-na-tirisoume-ta-metra-gia-ton-koronoio/>>, τελευταία πρόσβαση στις 10 Ιανουαρίου 2022.

